

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 22
Març 2023

Preu: 2 euros

Antoni Roca, el capellà i bandoler de Sant Joan de les Abadesses, *l'escandalitzador de Catalunya*

Entorn de la font d'en Roca

La comparativa de fotografies ens porta en aquesta ocasió entorn de la Font d'en Roca, prop d'on l'Arçamala lliura les seves aigües al Ter. Ha estat de sempre un lloc emblemàtic de Sant Joan, fins ara de no massa bon accés i una mica degradat. A part de la Font d'en Roca, i alimentat per la seva aigua, hi ha també l'antic safareig, que durant un temps havia estat cobert. En aquesta zona, anomenada també el triquet, hi havia també un molí, l'anomenat Molí d'en

Palé, que havia estat motiu de llegendes populars, com ara la de la fi del molí arrasat per una manada de porcs, que ha estat glossada per Josep Danés i Vernedas, Josep Picola i Ramon Cotrina, o la llegenda del burro blanc de la font d'en Roca.

Darrerament, l'Ajuntament ha condicionat tot l'espai, entès com una ampliació del parc de la muralla: s'hi ha millorat l'accessibilitat, s'han sanejat les antigues feixes i s'ha

recuperat el fragment inferior de la part de la muralla corresponent a l'Era d'en Serralta. Així, s'ha aconseguit una transició entre els darrers edificis de la Vila Vella i la zona natural per on discorre l'Arçamala. L'actuació també ha permès obrir un nou espai, un antic hort. S'ha desmuntat la coberta del rentador, deixant-lo com havia estat originalment, com es pot apreciar en la postal antiga de J. Vila, corresponent a principis de s. XX. on es veu un grup de dones fent la bugada.

Editorial

Teniu a les mans una nova edició de la revista SJA, la revista de la gent de Sant Joan. En aquest número hi trobareu una entrevista a l'historiador Àngel Casals sobre el bandoler Antoni Roca, nascut a la nostra vila i que tot i que va arribar a ser anomenat *l'escandalitzador de Catalunya* i la seva trajectòria es pot comparar a les de Serrallonga o Rocaguinarda, ha passat desapercebut.

També repassem els cent anys de l'arribada de La Caixa a la nostra vila, just en el moment en el qual el camí és a la inversa i les caixes i bancs van tancant les seves oficines en pobles petits i empenyen els seus veïns i veïnes a fer les gestions a través d'internet. En Jordi Vilarrodà repassa el moment històric en el qual l'entitat va aterrar a la vila per entendre la seva importància i el context.

Més enllà d'aquests i altres articles històrics, també hi podreu llegir un article dedicat a acomiadar en Manel Pajares, que va morir el passat mes de desembre. El seu nom està lligat d'una forma indiscutible amb el món del futbol local i ha estat una figura clau en les darreres dècades al Club Esportiu Abadessenc.

La inauguració de la nova seu de la Biblioteca Josep Picola, el bateig de la primera comunitat energètica de Sant Joan de les Abadesses, la descripció d'un viatge a Colòmbia amb un motiu molt especial o la inauguració d'una galeria privada d'art a la nostra vila -Espai Art60-, són alguns dels altres articles que podreu llegir-hi. L'equip de redacció espera que la gaudiu!

El Consell de Redacció

Índex

Abans/ara	2
Opinió: Jordi Casanovas.....	4
Actualitat: La nova casa de la Biblioteca Josep Picola	5
Història/Entrevista: Parlem d'Antoni Roca, amb l'historiador Àngel Casals.....	7
Efemèrides: Cent anys de La Caixa a Sant Joan de les Abadesses	12
Entitats: Una comunitat d'energia a Sant Joan	15
In memoriam: Manel Pajares	16
Viatge: D'observació internacional a Colòmbia	18
Història: Sant Joan, terra de carlins	20
Sant Joan als llibres	22
Secció de l'Arxiu: La "nova" turbina de Llaudet	23
Nous comerços	24
Nòtules	26
Ensenyament: I.E. Mestre Andreu Dia de les llengües	34
Ensenyament: I.E. Mestre Andreu Fins ben aviat, amics i amigues!	38
Ensenyament: Llar d'Infants El desenvolupament i aprenentatge dels infants	40
Cultura: Espai Art60	42

Amb la col.laboració de:

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Diputació de Girona
221 municipis

Punts de venda de la sja:
Oficina de Turisme
Llibreria Garriga
Biblioteca Josep Picola

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga

sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Anna Julve, Marcel Miquel, Eusebi Puigdemunt, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.

El canvi climàtic, les persones i l'Administració

Jordi Casanovas

Que l'acció dels humans té un efecte cabdal en el canvi climàtic i que aquest canvi climàtic ens planteja molts problemes sembla que genera molts pocs dubtes. Ara bé, com cal mitigar el canvi climàtic i encarar els problemes que genera?

Actituds davant del canvi climàtic

Des d'una determinada posició s'argumenta que qualsevol canvi provocat pels humans sempre genera pors però, de fet, ens n'hem acabat sortint. Potser és veritat, però haver-nos-en sortit fins ara no garanteix que ens en sortirem sempre, sobretot si el canvi climàtic actual és d'una magnitud fins ara desconeguda. D'altra banda, no és millor mirar de prevenir ara les conseqüències en lloc de deixar-ho córrer i passar el problema a les generacions futures?

Una altra posició proposa afrontar les causes del canvi climàtic des d'un enfocament purament ecològic. Si el canvi climàtic s'origina per com els humans alterem la natura, caldria modificar precisament la nostra interacció amb la natura. Però penso que així només es té en compte una

part de la qüestió i deixa de banda l'aspecte social que és fonamental. Quan només uns pocs tenien accés a certs recursos i qualitat de vida, no hi havia un problema ecològic. El canvi climàtic s'ha produït quan aquests avantatges i qualitat s'han anat estenent. Caldria evitar, penso, que el canvi climàtic es combati imposant uns preus i impostos que permeti certes pràctiques només a qui s'ho pugui pagar.

Una tercera posició, en canvi, només contempla la qüestió social; el canvi climàtic es deuria al sistema capitalista que considera el profit econòmic de la producció però no les seves conseqüències. Però aquesta visió no té en compte el desastre ecològic que va generar en molts aspectes el sistema comunista en molts països de l'est d'Europa.

Canvi climàtic i canvis en els hàbits de consum

Pel que fa al canvi climàtic, penso, cal tenir molts factors en compte. Cal una aproximació global, on sovint les decisions no seran de blanc i negre, fent un balanç d'avantatges i de perjudicis. L'energia nuclear n'és un bon exemple, i ara hi ha qui la invoca com a energia verda perquè no produeix emissions de CO₂! De totes maneres, si es vol mitigar el canvi climàtic caldran canvis en la manera de viure, en les rutines que tenim incorporades. I aquí hi ha molt camí per córrer i soc prou optimista; el canvi pel que fa als hàbits en el consum social del tabac haguessin pogut semblar impossibles fa només uns anys.

Canvi climàtic i Administració

Però precisament el canvi en el consum del tabac també indica que

no n'hi ha prou amb una acció personal, cal una política per part de l'Administració, i no només destinada a regular conductes individuals sinó també sobretot les activitats comercials i industrials. No té sentit demanar als ciutadans que reciclin els envasos si l'Administració no regula també com la indústria ha d'envasar. I cal que les normes de l'Administració també tinguin en compte quins són els marcs en que es mouen els ciutadans per a poder fer efectives aquestes pràctiques.

A nivell local

I aquesta actuació de l'Administració cal que es produeixi també a nivell local. Cal que l'Administració local impulsi el reciclatge, per exemple, però també eviti la generació de residus innecessaris. Cal que practiqui polítiques d'estalvi energètic, amb els mecanismes tècnics que ara ho permeten, però també adequant la llum i la temperatura a les necessitats de l'ús de les instal·lacions. Cal que posi en pràctica una política de mobilitat que prioritzi el transport públic tot compaginant-lo amb l'ús dels cotxes, però disposant d'aparcaments fora de pobles i ciutats que permetin evitar els desplaçaments en cotxe allà on no siguin necessaris; i fent compatible la circulació en bicicleta i similars tant amb cotxes com vianants.

Els canvis com a oportunitat.

La crisi del canvi climàtic pot ser positiva segons com hi reaccionem, segons els canvis que estiguem disposats a introduir en alguns dels nostres hàbits i comportaments, segons les polítiques de l'Administració i segons la pressió que fem per a que l'Administració executi aquestes polítiques. A tots els nivells, també a nivell local.

La nova casa de la Biblioteca Josep Picola

La Biblioteca Josep Picola ja té un espai més gran i adequat per al fons i les activitats que acull un equipament d'aquestes característiques. El trasllat es va fer a finals de gener i principis de febrer d'aquest 2023, després que s'haguessin acabat les obres de rehabilitació i adequació de l'edifici neorenaixentista de Duran i Reynals, que es van iniciar el setembre de 2022 i han tingut un cost de 267.730 euros. L'obra s'ha finançat a través de diverses subvencions, del Departament de Cultura, de la Diputació de Girona, de l'Institut Català de l'Energia i mitjançant fons propis de l'Ajuntament.

Les actuacions, a més de solucionar desperfectes, renovar la fusteria i els tancaments i reparar els paviments enfonsats, han servit per crear obertures interiors per ajuntar el que fa uns anys eren aules, per crear un espai més gran i connectat al vestíbul

i que, a més, ha permès que la llum natural arribi a tot arreu.

La nova biblioteca compta amb un porxo d'entrada, tres vestíbuls, dues sales per a serveis interns, tres banys, tres zones de lectura i una per a revistes i un porxo posterior, tot amb mobiliari nou.

Amb la nova ubicació, la biblioteca disposa 325 m², i és un primer pas per arribar als 520 m² que descriu el

pla funcional que es va redactar el 2014 i que són els adients segons especifica el Mapa de Lectura Pública de la Generalitat de Catalunya per a municipis de més de 3.000 habitants. La superfície que falta per arribar a la xifra final s'aconseguiran gràcies a la segona planta i amb l'adequació de la resta de l'edifici que no han estat objecte d'adequació en aquesta fase.

L'actual emplaçament de la Biblioteca Josep Picola, al carrer Pere Rovira, de

Acte d'inauguració, el dissabte 11 de febrer

Els infants de l'IE Mestre Andreu, participant de la cadena humana

63 m², havia quedat petita tant pel nombre d'exemplars en préstec dels que disposa, com per a les activitats que avui en dia ofereixen les biblioteques. En el moment de redacció d'aquesta revista, s'està treballant en la possibilitat d'adaptar l'antic emplaçament per fer-hi cotreball.

Un trasllat especial

El moviment de tot el fons de la biblioteca, aprofitant la proximitat entre la ubicació antiga i la nova, es va fer en diferents moments gràcies a la implicació i col·laboració de l'alumnat de l'IE Mestre Andreu, membres del club de lectura d'adults i veïns i veïnes que varen acostar-se a donar un cop de mà, en diverses cadenes humanes.

Aquesta forma de trasllat, a més de facilitar i ser útil pel simple fet logístic, va servir perquè l'alumnat es fes seva la biblioteca i se'n sentís partícip. Al cap i a la fi, es tracta d'un equipament

que ha de ser un catalitzador cultural i de desenvolupament de les seves inquietuds, i de la resta de veïnat.

Recuperació d'un element clau del nostre patrimoni arquitectònic

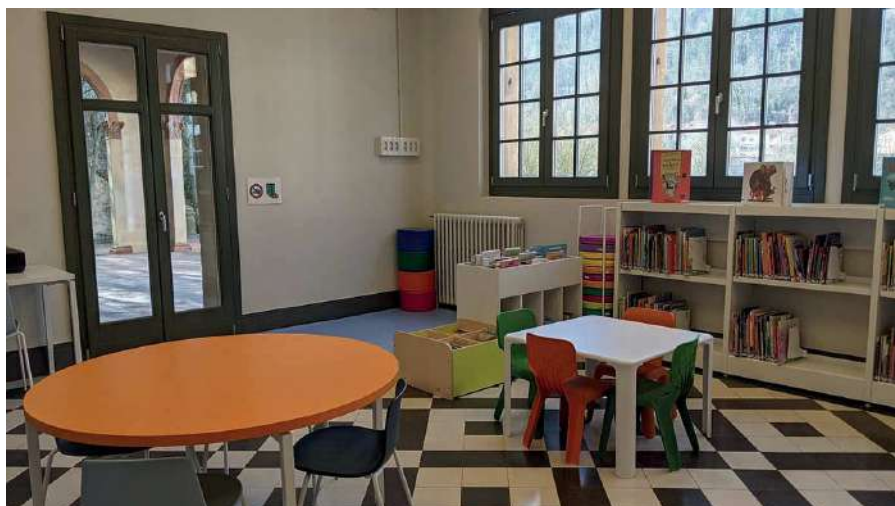
Les persones que varen assistir a la inauguració varen quedar embadalides per l'espai. L'antiga escola Abadessa Emma és una mostra, potser la més reconeguda, de l'arquitectura de Duran i Reynals a la nostra vila. El nexce de Duran i Reynals amb Sant Joan de les Abadesses prové de la restauració del Monestir de Sant Joan de les Abadesses i a la relació de l'arquitecte amb Jaume espona.

Un dels espais més especials de l'edifici és el pòrtic i el pati cobert, que ens remeten inevitablement a l'Anunciació de Fra Angelico del convent de Sant Marc de Florència, i després d'haver acollit l'esbarjo de molts santjoanins i santjoanines, a l'estiu ben segur que també acollirà

jornades de lectura i moltes altres activitats que seran possibles en aquest espai. Podeu recuperar l'article sobre Duran i Reynals al número 12 d'aquesta revista, publicada l'any 2016 amb motiu del cinquantenari de la seva mort, per conèixer la relació entre l'arquitecte i la nostra vila, i conèixer altres edificis del nostre municipi projectats per ell.

Un equipament viu

Amb més de 4.000 operacions de préstec i més de 100 carnets d'usuari nous durant l'any 2022, la Biblioteca Josep Picola és un equipament ben viu. El nou emplaçament permetrà donar continuïtat a activitats ja consolidades com són les Matinals de Jocs de Taula i els dos Clubs de Lectura de què disposa la Biblioteca actualment, el d'infants de 8 a 11 anys i el d'adults. Tant el nou mobiliari modular com l'ampli vestíbul de l'equipament fan possible donar cabuda a noves activitats que fins ara no es podien dur a terme al local situat al carrer de l'Alcalde Pere Rovira. El mes de març, el primer complet després del trasllat, ja ve farcit d'aquestes noves activitats, amb dos tallers de robòtica —un per a primària i un altre per alumnes d'ESO— que s'allargaran sis sessions durant tres setmanes del mes de març, dues presentacions de llibres i un espectacle infantil.

El racó de la biblioteca destinat a infants i famílies

El trasllat ha permès recuperar l'ús d'un edifici catalogat

Antoni Roca, el capellà-bandoler santjoaní que escandalitzava Catalunya

Descobrim la seva figura amb l'historiador Àngel Casals

concepció que tenim potser no és la mateixa.

Pensem que el bandolerisme és un fenomen que a Catalunya el tenim documentat ja des del segle X i segle XI, pràcticament, i no desapareix en la seva forma més tradicional i més arcaica, fins al segle XVIII. Per tant, un bandoler del segle X no és un bandoler del segle XVIII, hi té poca cosa a veure.

El primer que hem de tenir clar és que el bandoler no és directament un fora de la llei o no és un criminal, com entendríem avui en dia. El bandoler, com el seu nom indica, és el seguidor d'un bàndol i, per tant, els primers bandolers -i Antoni Roca encara entra en aquesta categoria-, són personatges que es dediquen a la violència per afavorir una facció, un partit, una família o uns interessos que apleguen un seguit de gent contra un altre seguit de gent. I llavors, clar,

Antoni Roca va ser el primer dels grans caps de bandolers de la història al nostre país. La seva trajectòria i la repercussió dels seus actes estan a l'alçada de la d'altres "companys de professió" dels qui avui en dia encara en cantem cançons, com Serrallonga. Roca, era capellà i també santjoaní, tot i que se'l coneix ben poc a la nostra vila.

Descobrim aquest personatge del segle XVI amb Àngel Casals, professor d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona i autor del llibre publicat l'any 2011 *Antoni Roca, el capellà bandoler (Sàpiens. Pòrtic)*.

Joan: Diem que era santjoaní perquè va néixer a Sant Joan, però en va marxar aviat, oi?

Àngel Casals: Sabem que era capellà a la zona del que era el comtat de Castellbó, entorn d'Organyà, però tampoc podem dir exactament en quin moment va marxar. El que sí que podem suposar és que era d'una família més o menys benestant, ja que si va a arribar capellà vol dir que el van poder ajudar perquè estudiés i pogués assumir aquest ofici.

Què volia dir ser bandoler en aquella època, perquè segurament la

Primera plana de les Cobles de la mort de Galipapo, obra de l'escriptor Pere Giberga, i on anticipa el final d'Antoni Roca, dos anys abans de la seva mort (1544)

Primera plana dels Cobles fetes sobre la justícia i cruel mort d'Antoni Roca, escandalitzador de tot Catalunya i de Sebastià Corts, són companyó (1546).

Antoni Roca no l'hem d'entendre com un delinqüent comú, com un lladregot, sinó que l'hem d'entendre en aquest sentit: ell lluita per defensar la causa d'altres. El que té de característic Antoni Roca és que possiblement és el primer dels grans capitosts bandolers que lluita a sou o lluita —diguem-ho així— sense ser ell mateix el líder de la facció per la qual treballa.

En quina mena de guerres o lluites participaven?

Normalment, són lluites entre famílies nobles que podien tenir origen divers. En alguns casos se'ns fa molt difícil conèixer la raó concreta de per què va començar un tipus de conflicte, perquè hi ha conflictes d'aquests que es remunten al segle XIII o XIV i que continuen ben vius encara al segle XVI. Per tant, moltes vegades no hem pogut arribar fins a l'origen, però sovint són lluites que tenen a veure amb qüestions d'herència, per exemple, com la que enfrontava la família de Pinós contra la família Castro Pinós, pel títol de vescomtes de Pinós.

Hi havia conflictes que tenien a veure amb negocis que s'havien fet entre famílies o per possibles discussions sobre els beneficis a repartir, com

per exemple la guerra que hi havia entre els Sarriera i els Agullana, dues famílies de Girona, que és un conflicte que es remunta a mitjan segle XV.

O també tenim conflictes que tenen a veure amb les lluites que els pagesos fan contra els seus propis senyors o els senyors contra els seus propis pagesos, que és el cas, justament del vescomtat de Castellbò, que és on apareix Antoni Roca: els pagesos de Castellbò no volen com a senyor Lluís Oliver de Boteller, que és un cavaller de Tortosa, i contracten bandolers per lluitar contra ell. Lluís Oliver fa el mateix i contracta altres bandolers per lluitar contra els pagesos. O un altre cas veí, a Ripoll, on els habitants contracten bandolers en més d'una ocasió per lluitar contra els bandolers que contracten els monjos de Ripoll.

Quina era la lectura legal de tot plegat? Era normal contractar un bandoler?

El que era normal era la guerra privada, però no només era normal, sinó que era legal. El que passa és que, és clar, tal com es formula a l'edat mitjana, la guerra privada només la poden fer nobles i només la poden fer nobles que s'hi impliquin directament. És a dir, la persona suposadament ofesa pot atacar a la persona que l'ha ofès. I en aquest conflicte hi poden participar els seus parents més propers, i estava perfectament estipulat.

Quan algú vol començar una guerra privada ha de fer una declaració de guerra, que és el que se'n deia una carta de desafiament o una carta de deseiximent, en la qual avisava a l'altre i, a més, li explicava per què li declarava la guerra. S'obria un termini d'uns deu dies entre el moment en què es feia la declaració i es començava el conflicte. També es marcava a qui es podia atacar i a qui no. Per exemple, no es podia atacar a menors de catorze anys, no es podia atacar dones i no es podia atacar ningú dins d'una església.

Que curiós, però, que els nobles mateixos agafessin les armes...

A partir del segle XV i, de forma molt clara, durant el segle XVI, tot aquest sistema es va degradant perquè primer, hi ha nobles que ja no hi participen directament, és a dir, el que fan és buscar, per dir-ho així, assassins a sou que facin la feina per a ells. De tal manera que es produeix una paradoxa, per exemple, quan Antoni Roca treballa pels Pinós, perquè el bandoler pot ser acusat i executat per practicar la violència de forma il·legal, però, en canvi, aquell que l'ha contractat, Galceran de Pinós, no pot ser condemnat perquè té dret a fer-ho. Per tant, es pot donar la paradoxa que es pot perseguir, diguem-ho així, el braç executor, però no es pot perseguir el veritable cap d'aquestes faccions, que a l'època en deien els fautors, que a més a més, com són els senyors feudals que tenen les seves pròpies terres, poden oferir protecció i abric als bandolers quan són perseguits.

Això el que fa és professionalitzar l'ofici de bandoler, perquè has de ser molt bo, has d'intentar que no t'enganxin. I mentre els de dalt puguin pagar prou diners per pagar el preu que tu poses pel teu risc, endavant, no?

Exacte. Aquesta és la idea. I cal una altra cosa: trobar gent que tingui dots de lideratge i que, per tant, sigui capaç d'ajuntar tota una quadrilla de gent entorn seu i que lluitin amb ell.

Hem llegit que va arribar a tenir 3.000 homes. És cert?

Hi va haver un moment en el qual, i això és una de les característiques d'Antoni Roca que el diferencia d'altres bandolers, ell arriba a actuar com a mercenari pel rei de França. I llavors, en un dels conflictes militars que es produeixen entre França i la Monarquia hispànica, Antoni Roca és contractat pel rei francès, que li posa una quantitat d'homes molt important, bàsicament en situacions irregulars, perquè saquegin la Cerdanya. Antoni Roca actua com una mena de cap militar. En aquest cas,

Detall de “Les cobles fetes sobre la justícia y cruel mort de Antoni Roca: escandalitzador de tota Catalunya y de Sebastia Loteson companyo”

ja no és només un bandoler, sinó que és pràcticament un cap militar al servei del rei francès.

Tot el que sabem d'Antoni Roca, on ho has trobat?

Ho sabem bàsicament a partir de les fonts de les autoritats reials que l'empaiten. És a dir, ell no deixa res escrit i llavors el que sabem és el que s'explica. Hi ha informació en la correspondència que els virreis que hi havia a Catalunya escriuen al govern de l'emperador Carles V, detallant-li els problemes que tenen amb Antoni Roca i les seves actuacions. Ho sabem també perquè hi ha alguns textos literaris que ens parlen d'ell, fins i tot alguns poemes fets a la seva mort o quan és detingut un dels seus lloctinents, que contenen una mica algunes de les seves accions i que demostren la importància que va tenir el personatge a l'època. Però desgraciadament amb el que no comptem és amb cap font —almenys no l'hem trobada fins ara— des del cantó d'Antoni Roca, que ens pugui donar més informació sobre el personatge.

Per tant, és un relat més aviat institucional o oficial?

Exacte i llavors s'ha de ser molt prudent perquè, òbviament, des del punt de vista de la justícia reial, sempre que parlen d'Antoni Roca en

parlen en uns termes absolutament pejoratiu, negatiu, etcètera. Una altra de les característiques que el fa un personatge excepcional és que és el primer bandoler que sapiguem sobre el qual s'escriu una obra de teatre i ni més ni menys de la ploma de Lope de Vega. Escriu una obra de teatre sobre Antoni Roca i engega una mena de subgènere teatral que és la de vida de bandolers, en la qual entrarà Serrallonga i també Rocaguinarda, que apareix al Quixot, però el primer dels grans bandolers catalans que crida l'atenció dels autors castellans és Antoni Roca.

N'hi havia molts pel Ripollès, de bandolers?

Molts, moltíssims. Hem de tenir present que el Ripollès tenia algunes

característiques que afavorien l'aparició de personatges que es dediquessin al bandolerisme. Primer que fos una zona rural. Hem de tenir present que molts bandolers ho eren a temps parcial, que en diríem avui, és a dir, eren pagesos. En algun moment donat per falta de recursos perquè la collita no havia anat bé o simplement perquè els sorgeix l'oportunitat, s'apunten a participar en una quadrilla per a una acció concreta. I, és clar, en les zones pageses on no hi ha nuclis de població molt densa, era molt fàcil que apareguessin aquest tipus de personatges.

En segon lloc, el fet mateix que hi ha una fragmentació jurisdiccional important. Hi ha terres del rei i terres

Manuscrit d'una obra de teatre sobre Antoni Roca atribuïda a Lope de Vega

del monestir de Ripoll i, per tant, el canvi de jurisdicció, és a dir, el fet que els homes del rei no poguessin empaitar bandolers en terres de l'abat de Ripoll, per exemple, obria una via a la seguretat en les fugides dels bandolers.

En tercer lloc, pel Ripollès passava una via rellevant que anava cap a la Cerdanya. Hem de tenir present que una cosa és on s'amaguen els bandolers i una altra cosa és on actuen, i actuen en llocs on hi hagi tràfic de gent i de mercaderies. Òbviament, tenir un camí ral a prop és un element molt llaminer.

I per últim, i no menys important, la frontera francesa no estava gaire lluny i, per tant, si les coses es posaven molt mal dades, tota aquesta gent acostumava a passar la frontera.

El que crida molt l'atenció de Roca és que fos capellà...

Hem de tenir present que els capellans del segle XVI no s'assemblen en res als capellans d'avui en dia, afortunadament. En primer lloc, per ser capellà, no calia haver passat per un seminari —que encara no existien en aquesta època—, de tal manera que per ser capellà n'hi havia prou amb haver fet uns estudis bàsics i haver fet els primers vots o la tonsura, i acabar arribant a capellà o, fins i tot, a frare. Això és el que ens fa pensar que possiblement era d'una família pagesa més o menys benestant. Quan algú buscava una feina de capellà, en realitat el que estava fent era buscar un ofici per viure i, per tant, els capellans d'aquesta època ni portaven sotana ni res que s'hi assemblés i es distingien poc de la resta de la població. A més, ja tenien una preparació teològica i cultural molt baixa en comparació amb els d'avui en dia.

I com passa de capellà a bandoler?

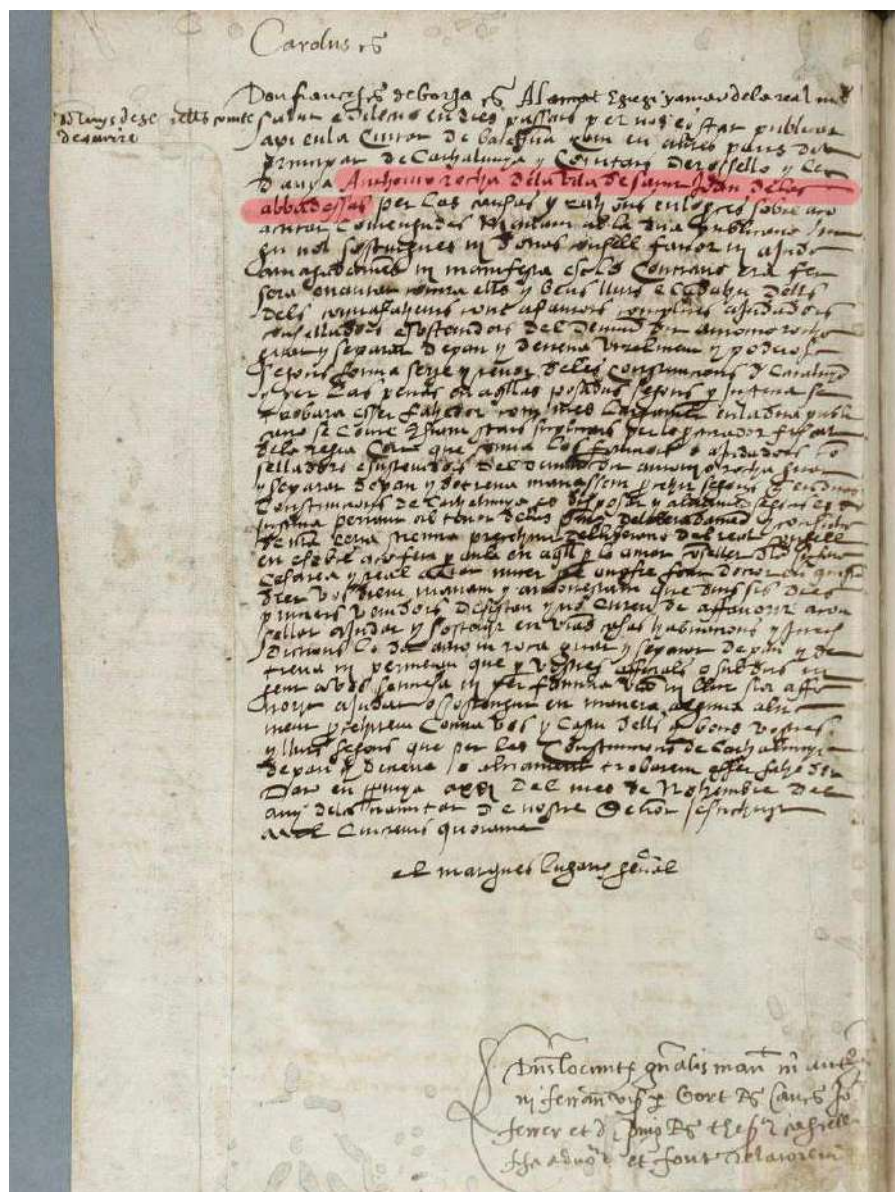
És possible que es concedís l'ofici a través d'alguna mena d'intercessió, prop del vescomte de Castellbò que li va atorgar alguna parròquia de la

qual hauria de viure. Per què després es va dedicar a bandoler? És una cosa que podem sospitar, però no podem provar documentalment. Eren molts els bandolers que preniens els vots eclesiàstics encara que no arribessin a capellà. La raó és la següent: qualsevol persona que hagués pres vots eclesiàstics havia de ser jutjat per un tribunal eclesiàstic i els tribunals eclesiàstics no condemnaven a mort. Per tant, molts bandolers el que fan quan són detinguts és al·legar corona, o sigui, al·legar primers vots. Això volia dir que teòricament havien de ser lliurats immediatament a la jurisdicció eclesiàstica que els podria condemnar, però no la mort, i la pena sempre seria més benigna.

En tot cas, a ell no li va servir. Com va acabar vençut?

De fet, no va ser mai derrotat. A ell no l'agafen en combat o el detenen en una acció d'enfrontament. Antoni Roca tenia bones amistats entre la noblesa catalana i segurament entre alguns membres dels tribunals de justícia de l'audiència reial a Barcelona, perquè més o menys sempre anava un pas per davant dels que l'empaitaven i quan van anar molt mal dades, s'amagà a França força temps.

El cas és que la seva detenció es produeix a partir d'una traïció. No sabem de qui, però cal situar-la en el moment en què a partir del 1.544 se signa la pau entre la monarquia hispànica i França. Antoni Roca, que

El document que descriu que Antoni Roca era nascut a Sant Joan de les Abadeses. FONT: Arxiu de la Corona d'Aragó

en aquell moment està a França, perd la seva immunitat respecte d'un possible lliurament. Hi ha una negociació que no sabem qui la fa, tot i que podem sospitar que ho fa Carles d'Oms, que és el governador del Rosselló que diu que negocia pels nobles francesos, que el que fan és lliurar Antoni Roca i Sebastià Corts — el seu lloctinent —, els quals apareixen lligats en un arbre a l'altra banda de la frontera de nit, i són portats des de prop de Puigcerdà fins a Perpinyà.

Vius o morts?

Totalment vius. Cal suposar que són els seus propis homes els qui l'acaben lliurant. Des de Perpinyà el duen a Barcelona, i a Barcelona el jutgen. Però al mateix temps que el jutgen es fa una cerimònia, que jo no tinc notícia que es fes amb cap altre bandoler, que és un acte públic d'eliminació dels seus vots eclesiàstics. És a dir, es fa un acte a la plaça, a la plaça del Rei, on el bisbe

de Girona, que és el cap dels tribunals eclesiàstics de Catalunya, li esquinça les vestidures, el renta amb aigua per treure-li la consagració i, per tant, el torna a l'estatut laic.

Aquesta és la manera que el puguin vetar i llavors és executat públicament. Pel que sabem, és una execució molt espectacular, perquè l'acaben jutjant no només com a bandoler, sinó com a traïdor a la corona i en conseqüència, de crim de lesa majestat. I això vol dir que el van passejant dalt d'un carro pels carrers de Barcelona amb un botxí que ara li talla una orella o ara li clava un ferro roent al cos, i finalment el decapita. I el desmembra, l'esquartera. És una fi molt dura, molt publicitada. És a dir, es fa molta difusió de la captura i de la mort d'Antoni Roca, perquè era un personatge molt important.

Vaja, no sembla gaire agradable...
No gens. El que passa és que fa la

impressió que mentre que Sebastià Corts va cridant i va renegant durant tot el viatge, Antoni Roca, pel que es veu, no diu gran cosa, possiblement perquè abans ja havia estat tan torturat que devia estar més mort que viu en el moment en què li fan aquesta passejada final.

Només me'n queda una al tinter. Per què també l'anomenaven l'escandalitzador de Catalunya?

Bàsicament perquè hem de tenir present que ell sol és capaç de remoure parts senceres del país. És a dir, es mou per la Cerdanya i molt pel Berguedà. Es mou per Osona, pel Ripollès, arriba a Barcelona, arriba fins i tot en alguna ocasió a protagonitzar grans persecucions en contra seva, travessant mig país. I a més a més és un capellà. I llavors, clar, això fa que sigui l'home que des del punt de vista de l'ordre públic, però també des del punt de vista de la moral, resulti especialment repulsiu justament pel seu estatut eclesiàstic.

Les cobles sobre Antoni Roca van ser recollides a un cançoner fet per Mirian Aguilo i Fuster

Cent anys de La Caixa a Sant Joan de les Abadesses

La primera ubicació de La Caixa a la rambla de l'Abat de Vianya (actual passeig comte Guifré)

A tots els comptes de La Caixa de l'oficina de Sant Joan de les Abadesses hi surt, enmig dels números del codi, el 0026. És el que la identifica, i es va establir per l'ordre cronològic d'obertura. És a dir, que abans d'aquesta només n'hi havia 25 oficines més a Catalunya i a les Illes. Quan el dia 7 de maig de l'any 1922 s'inaugurava la nostra sucursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, a la que llavors es deia Rambla de l'Abat de Vianya, al número 3, només en tenien les ciutats més importants del país i algunes capitals de comarca.

Potser per això les cròniques d'aquell dia ens en parlaven com d'un esdeveniment extraordinari, a l'alçada d'una festa. 'La Veu de Catalunya' (el diari fundat per Prat de la Riba, el de referència al país) en feia una crònica: "Des de primeres hores del matí es van veure engalanades les façanes als principals carrers de la localitat. A les onze es va celebrar la recepció a la Casa de la Vila, canviant-se afectuoses paraules entre l'alcalde, senyor Soldevila, i el director general de la Caixa de Pensions, senyor Moragas. A les tres de la tarda, davant

una concurrència nombrosíssima, va començar la festa pública d'inauguració al local del Centre Catòlic..." . I segueix una crònica extensa de l'acte. "És una institució que recull els tresors enterrats per la ignorància i els comunica vitalitat i fecunditat pel bé col·lectiu tornant al poble la seva riquesa multiplicada en obres de construcció i reparació social". Ho diu Moragas, i noteu el concepte de 'reparació social'. Altres parlaments de la tarda feien referència a les tensions socials de l'època, a la necessitat de buscar equilibris, o a la idea, llavors

socialment avançada, del 'retir obligatori'. En algunes coses, els temps no canvien tant, perquè continuem a la recerca dels equilibris socials. I s'acaba la tarda, és clar, repartint les primeres llibretes i ballant sardanes al passeig.

- Notem que és en català. Per poc, encara no érem sota la dictadura de Primo de Rivera, que va donar el cop d'estat el setembre de 2023.

La crònica de 'La Veu de Catalunya' feia esment a la presència de mossèn

Reconeixement a alguns dels clients amb més antiguitat de l'entitat

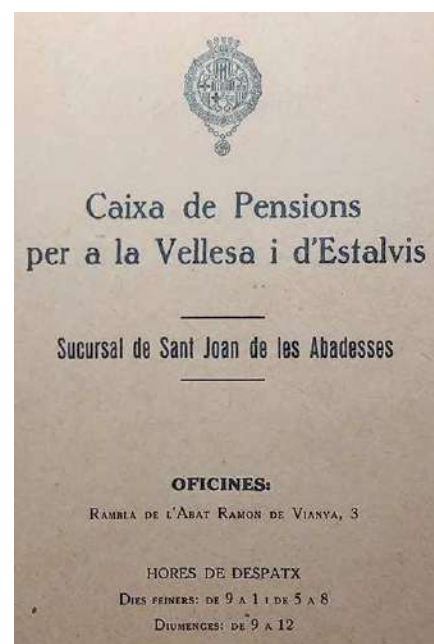
Miquel Serra, i no per casualitat. La Caixa arribava a Sant Joan amb una base, la Caixa Parroquial que s'havia fundat l'any 1916, adherida des del primer moment a la Caixa de Pensions. No era estrany, això: dues dècades abans el bisbe de Vic, Josep Morgades, havia estat el gran impulsor de la Caixa de Manlleu. L'encíclica 'Rerum Novarum' del 1891, del Papa Lleó XIII, havia significat una primera mirada de l'Església cap a la societat industrial i els problemes socials que comportava. Les caixes, enteses com a instruments de beneficència, eren una forma de posar en pràctica aquestes idees: "Sens dubte això contribuirà dins breu temps a millorar la condició econòmica de la classe treballadora". El 1916, quan va obrir la Caixa Parroquial de Sant Joan, hi havia 77 llibretes i 2.950 pessetes de capital. "Tots els imponents poden tenir la més plena seguretat que's guardarà la més estricta reserva respecte a noms de persones y a quantitats imposades", diu el Butlletí Parroquial.

Però no només era per això molt possiblement, que la Caixa de Pensions decidia establir-se a Sant Joan fins i tot abans que a Ripoll, la població més important de la comarca. El Sant Joan que acull La Caixa és una població dinàmica que està en creixement i viu un moment de certa esplendor. Des de l'any 1880,

l'arribada del tren motivada per l'explotació de les mines de carbó d'Ogassa ha estat decisiva per al futur de la vila, un abans i un després que s'acompanya de la industrialització al voltant de les fàbriques de filatura tèxtil. Quin és el Sant Joan que es troba La Caixa? El Sant Joan d'abans de l'arribada del tren no diferia gaire del medieval, encara bona part concentrat dins els límits de les antigues muralles... i amb unes formes de vida que tampoc no eren substancialment diferents. L'any 1879, quan les vies ja avançaven cap a Sant Joan, només restaven 3 telers, testimoni de l'antiga vitalitat dels paraires al segle XVIII. No hi havia més treballadors en la indústria.

Però en poc temps, la història s'accelera. L'entrada a la modernitat no és progressiva, és abrupta. Fàbrica de Feliu Ramoneda de filatura de llana, la que després serà Can Pierre a la Colònia Jordana, fàbrica Blanch Riera de filatura de cotó, que esdevindrà Ca l'Espona. Són les primeres pedres de les tèxtils que ja colonitzen Osona: Josep Espona, pare del mecenes Jaume Espona, arriba des de Torelló l'any 1901 i fa créixer l'antiga fàbrica Blanch i Riera, Josep Maria Llaudet engega una fàbrica nova a la colònia que avui porta el seu nom, la de llana creix amb l'arribada del sabadellenc Pere Pierre... tot això en el tombant del segle XIX al XX. L'any 1917 hi ha 7 empreses tèxtils a Sant Joan que donen feina a més de mil treballadors. Neixen les fàbriques de ciment d'Ogassa per aprofitar les pedreres i el carbó com a combustible. Sant Joan té 3.524 habitants l'any 1920, més que ara. I encara creixerà: l'any 1930 fregarà els 4.000. I no oblidem que al costat, Ogassa (ara en la categoria del que en diríem micropobles) té 1.103 habitants, la major part dels quals miners. Que són també potencials impositors de la nova oficina de La Caixa. El carbó de mala qualitat no ha alimentat les fàbriques per fer una revolució industrial a l'anglesa com somiava l'enginyer Fèlix Macià Bonaplata, però ara el tren ja hi és. I

serveix per portar cotó en brut i tornar-lo cap a Barcelona treballat. Recordem que el Transpirinenc cap a Puigcerdà no s'inaugurarà fins al 1929: la línia de tren única és Barcelona-Sant Joan de les Abadesses. On els estiuejants, per exemple, agafen els carruatges per acabar d'arribar a Camprodon. Joan Maragall és dels que es queda a Sant Joan, hi estiueja i hi escriu el poema 'El Comte Arnau'. Més dades culturals: l'any 1922 és president de la Mancomunitat de Catalunya l'arquitecte i historiador de l'art Josep Puig i Cadafalch. A Sant Joan ja el coneixíem: havia fet el projecte de la primera restauració del monestir, començada just 10 anys abans d'inaugurar la sucursal de La Caixa. I tot això va acompanyat de l'expansió urbanística, del primer Eixample on s'ubica l'oficina: a la banda de baix del Passeig, les cases encara creixen sobre la muralla, a la banda de dalt són edificis nous. Tot això s'ha d'urbanitzar i s'urbanitza, el creixement de la població ha d'anar acompanyat dels serveis. Des del subministrament d'aigua a l'enllumenat (baixant el Passeig, a mà dreta, es poden veure dos fanals que criden l'atenció, avui solemnitzen l'entrada a un bar, però en aquell moment assenyalaven l'entrada a La Caixa, que s'associava amb aquesta modernitat que era un enllumenat públic eficient). Són els anys en què

Horaris de l'oficina original

es construïran les noves escoles projectades per Jeroni Martorell (que és autor del nou pla d'urbanisme de l'any 1925), l'Escorxador Municipal... o que s'urbanitzarà la plaça Clavé, símbol del nou Eixample. Fins i tot es prepara un esdeveniment que tindrà repercussió nacional, encara que ara no ens ho sembli: el cinquè centenari de la troballa del Santíssim Misteri l'any 1926.

Aquest és el context en què arriba La Caixa a Sant Joan, però la història no s'acaba aquí i té un segon capítol remarcable. La Caixa ha tingut dues ubicacions a Sant Joan, i la segona és un edifici dels que donen caràcter i singularitat al poble: l'edifici projectat per l'arquitecte Raimon Duran i Reynals amb l'oficina a la planta baixa i vuit pisos de lloguer. I amb un espai per a la biblioteca que llavors en depenia (les caixes feien una funció substitutòria de les administracions públiques, quan aquestes no tenien encara una xarxa de biblioteques). Encara que fos traspasada a l'Ajuntament, la biblioteca ha mantingut aquí la seva seu fins aquest mes de febrer de 2023. Concebut a finals dels anys cinquanta i executat a principis dels seixanta, l'immoble de La Caixa és un homenatge al Noucentisme plantat davant del monestir, del que el mateix arquitecte n'acabava de dirigir la restauració. Duran i Reynals va oscil·lar entre aquest Noucentisme i el Racionalisme i aquí, pel context, es va decantar pel primer, amb una façana rítmica. Sense balcons sortints, com li agradava, perquè no adquirissin massa protagonisme, protagonisme que sí que adquirien els esgrafiats rematats amb columnes dòriques. Al mig, l'entrada on s'ha conservat el rètol històric de Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis. I a dins també les successives reformes van respectar les pintures murals al·legòriques al treball i l'estalvi.

A cent anys de l'arribada de La Caixa a Sant Joan com a símbol de creixement i progrés, el debat d'ara és un altre, justament a la inversa. Ens preocupem perquè les oficines

bancàries van tancant en els pobles de la nostra mida, amb les conseqüències que això comporta en l'exclusió d'una part dels ciutadans (sobretot, la gent gran) dels serveis financers. N'hem viscut ja algun cas a Sant Joan, en què ha calgut la implicació municipal per evitar aquesta pèrdua. No és el cas de La Caixa, almenys per ara. Però demostra com poden canviar les coses en un segle.

Aquest article es basa en la conferència pronunciada el dia 6 d'octubre de 2022 al Palau de l'Abadia, amb motiu de l'acte institucional dels 100 anys de l'obertura de la primera oficina de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis a Sant Joan de les Abadesses. L'autor agraeix la col·laboració de Joan Ferrer, de l'Arxiu del Monestir.

Fotografies de l'acte celebrat el 6 d'octubre de 2022 amb motiu del centenari

Una comunitat d'energia a Sant Joan

de tot l'estalvi energètic en la factura que a mitjà termini podrà arribar a ser d'un 30%.

Les comunitats energètiques locals han vingut a canviar la nostra relació amb l'energia. Que les persones puguem participar en la producció i el consum de manera comunitària és un pas important, ja no és un esforç individual ni un consum passiu, perquè prendrem les decisions de forma democràtica i col·lectivament com a consumidores i com a productores.

La Comunitat Energia Santjoanina és una nova entitat de Sant Joan de les Abadesses que té com objectiu contribuir a la transició energètica i a combatre el canvi climàtic generant energia renovable i compartint-la amb les persones sòcies.

Aprofitant l'oportunitat que ofereix la figura de l'autoconsum compartit i les ajudes que existeixen en aquest moment volem fer instal·lacions fotovoltaïques en cobertes públiques municipals. La comunitat energètica també vol ser un espai obert a moltes altres iniciatives, com la mobilitat sostenible, però sobretot vol empoderar els i les habitants de Sant Joan respecte a un dret tan important com l'energia.

Des de l'estiu passat estem treballant un grup de persones per fer realitat aquest projecte, ens hem constituït com a associació, hem identificat possibles teulades i hem realitzat diverses presentacions al poble, com la darrera amb en Francesc Mauri de convidat. Hem conversat amb l'Ajuntament, que també ha pres la iniciativa amb ajut de la Diputació de Girona, perquè és molt important que les administracions locals facin d'efecte tractor per engegar aquestes

comunitats, participant com un actor més i amb la cessió de teulades d'equipaments públics.

Estem treballant també en la sol·licitud d'ajuts públics NextGenerationEU per finançar bona part d'aquestes instal·lacions amb el suport d'altres comunitats energètiques d'Osona amb qui ens hem associat en la cooperativa Osona Energia. El model de finançament es basa en la diferència entre el cost de producció i el preu de mercat de l'energia elèctrica, això fa que les persones que en són sòcies no hagin de fer una gran inversió, però endarrereix un temps poder gaudir

Fotografies de la presentació de l'entitat el 20 de gener de 2023

Manel Pajares, una vida dedicada al món del futbol

A més de l'Abadessenc, en Manel va jugar en diversos equips punters del futbol català (Barcelona 3a Divisió, Horta, Vic, Torelló, Ripoll...)

Per tot santjoaní, el nom de Manel Pajares està lligat de manera indiscutible al món del futbol. Nascut l'11 d'agost de 1957, des de ben jove ja va destacar com a un bon defensa, fort i contundent. En destaca el seu fitxatge per a La Cambra, un dels clubs on anaven els millors jugadors d'Osona i Ripollès d'aquella època. Després d'una llarga trajectòria esportiva en diversos equips punters del futbol català (Barcelona Amateur, Horta, Vic...) finalment va jugar a l'Abadessenc, en diverses etapes. En destaca especialment la Temporada 1991-92, sent un dels artífexs de l'ascens a la Regional Preferent, en un últim partit memorable davant el Bisbalenc. Aquella mateixa Temporada, sent entrenador de l'equip de juvenils, va fer pujar l'equip a la 1a Divisió. En aquests anys,

s'enforteix la relació amb la població francesa agermanada Le Palais sur Vienne i el futbol esdevé un bon lligam entre les dues poblacions. La Temporada 1993-94 es converteix en l'entrenador del Primer Equip, i va

exercir el càrrec durant quatre anys. Va destacar per la seva forta aposta per jugadors joves i de la casa. La Temporada 1995-1996 aconseguí la millor posició de l'equip, 5è classificat a Preferent, sense perdre

En Manel mai va perdre la bona relació amb els companys i amb els jugadors que van coincidir en el camp

cap partit a casa, amb un planter molt jove i amb molts jugadors formats a les categories inferiors del CE Abadessenc.

L'any 2009, després d'uns anys desvinculat del Club i entrenant a altres equips del Ripollès i comarques veïnes, Manel Pajares fa el salt del camp als despatxos, integrant-se a una nova Junta Directiva, que encapçalava el nou president Jordi Garriga. Va ser una Junta renovada, formada per exjugadors i que va donar un fort impuls al Club. En Manel va assumir-ne el càrrec de director tècnic, amb la responsabilitat de marcar les directives tècniques del futbol base i del primer equip. A més, era el màxim responsable en la recerca de nous jugadors pel Primer Equip. Inclús, en alguns moments, agafant la banqueta del primer equip quan convenia en moments difícils. En aquests anys, també es forma l'equip de veterans i en Manel n'és una peça clau, ja sigui jugant com entrenant i esdevé el lligam entre els jugadors més veterans i els més joves. És un equip molt actiu, amb participacions en torneigs, sigui prop de casa o lluny de casa, com el PinoSport de Castelló o el de la Reial Societat, a San Sebastián.

Amb l'equip de veterans, en Manel gaudia del futbol i de la companyia d'amics

A mitjan any 2022, se li va diagnosticar que patia Esclerosi Lateral Amiotròfica (ELA). Malauradament, l'evolució de la malaltia va ser molt ràpida i Manel Pajares moria el dia 21 de desembre de 2022, a l'edat de seixanta-cinc anys.

Uns dies abans, el Club Esportiu Abadessenc, li va retre un merescut homenatge. En Manel encara va poder assistir a aquest acte i va rebre

l'escalf de socis, afeccionats i en especial, dels seus antics companys de futbol, molts d'ells, ara jugant a l'equip de Veterans.

En Manel sempre serà recordat per la seva passió pel futbol i en especial, per la seva forta implicació al Club Esportiu Abadessenc. Ha estat una peça fonamental pel Club en els darrers anys i un dels principals impulsors del futbol a casa nostra.

El contacte amb la natura l'ajudava a suportar els efectes de la malaltia

Dies abans de morir, se li va retre un merescut homenatge al camp, acompanyat d'amics i ex-companys

D'observació internacional a Colòmbia

Guifré Miquel i altres membres de la Missió d'Observació

Això és una petita crònica d'un viatge de treball. No hi ha visites turístiques, però tampoc hi ha empreses ni negocis... El cas és que el mes de maig vaig formar part d'una delegació catalana d'observadors internacionals a les eleccions colombianes. Una experiència molt interessant per conèixer la realitat d'un país, d'una zona molt concreta, i viure de prop uns comicis que van acabar sent històrics.

Evidentment, des del moment en què es necessiten observadors internacionals, és que hi ha moltes sospites que la cosa no sembla neta, que hi ha indicis de frau, i que la societat viu moments convulsos. Colòmbia porta més de cinquanta anys immersa en un conflicte armat constant en què els actors principals són l'estat, les guerrilles d'extrema esquerra, els grups paramilitars d'extrema dreta, els càrtels del narcotràfic i les bandes criminals. Un còctel explosiu que ha provocat milers de morts.

La Missió d'Observació va ser impulsada per la Taula Catalana per

la Pau i els Drets Humans a Colòmbia arran de les peticions realitzades per part de les organitzacions socials colombianes i representants polítics del país. La Taula per Colòmbia va decidir acompanyar els comicis de 2022 amb una missió d'observació internacional. A la missió hi van acudir moltes de les entitats de la Taula i també institucions catalanes que donen suport a Colòmbia. Jo, com a tècnic de l'Institut Català Internacional per la Pau, vaig tenir l'ocasió de participar-hi.

La Missió Cat-Col va acabar amb les eleccions presidencials del 29 de maig, amb una missió de 35 persones observadores representants de la societat civil catalana, representants institucionals del Parlament, del Congrés dels Diputats, de municipis i d'ens locals de Catalunya.

Vam observar els comicis d'acord amb els estàndards internacionals i el Codi de Conducta per a Observadors Electorals Internacionals. Tots els qui ens vam desplaçar a Colòmbia vam haver de completar dues formacions i un curs especial per a aquests tipus

d'observacions.

Un cop a Bogotà i després de rebre les instruccions, ens vam distribuir per grups de sis persones per les diferents zones del país. El nostre grup ens vam desplaçar a la regió de l'Urabá, prop de la frontera amb el Panamà i una de les sortides principals del narcotràfic cap a fora del país. Allà vam desenvolupar la tasca als nuclis d'Apartadó i Turbo.

La zona acabava de sortir d'un anomenat Paro Armado, en què el Clan del Golfo, el grup paramilitar criminal que controla la regió havia restringit desplaçaments i activitats. Amb un escenari així, no negarem que no les teníem totes.

Allà ens va rebre una associació local de drets humans. Ens van aconsellar i ens van acompanyar durant tota l'estada. Anàvem acompanyats sempre per dos guardaespalles. És el dia a dia d'aquestes associacions.

El dia anterior a les eleccions vam fer la ronda de visites: ens va rebre el bisbe de la zona —que al cap i a la fi,

era una autèntica força viva perquè és l'interlocutor entre polítics i el clan, la registradoria, els diversos partits polítics. També vam anar a la Ràdio a explicar què fèiem allà i quina era la nostra missió. I, esclar, a la Policia, que ens va garantir que estaríem segurs. Tot i que va ser impactant escoltar que durant el Paro Armado, ells tampoc podien sortir de la caserna (així! Quina confiança que ens van transmetre...!)

Durant tota la jornada vam visitar sis col·legis electorals. Els comicis es van obrir i tancar amb tota la pompa, escoltant l'himne nacional –i resant un pàrenostre!-. Ens va sobtar el contrast dels diversos col·legis, alguns amb moltes deficiències i mal estat en zones més humils i obreres. En alguns col·legis electorals de la zona urbana hi havia policia que escorcollava als votants en entrar. Mentre que a les zones rurals, on té jurisdicció l'exèrcit, els militars estaven situats prop de les meses i cabines electorals. Tot i així, la jornada va ser molt tranquil·la i sense sobresalts. No vam veure res especialment remarcable –almenys el nostre grup- i podem dir que les eleccions van ser netes. Per sort, anar amb una armilla d'observador obre moltes portes i qualsevol dada o demanda era satisfeta amb molta rapidesa i sense cap entrebanc. Vam poder fer la feina amb total llibertat i sense cap coacció.

Els comicis colombians després d'una segona volta, com sabeu, van acabar amb un gir cap a l'esquerra per primera vegada a la història d'aquest país. El candidat Gustavo Petro, un guerriller desmobilitzat, va assolir la presidència de la República, amb la qual cosa aquestes eleccions van tenir un caràcter històric.

El viatge va continuar cap a Medellín, on vam visitar les famoses Comunes i ens va impressionar les dimensions i les condicions de vida dels barris més pobres, però allà sí que es va convertir en un veritable viatge de feina, per la qual cosa, ja són figures d'un altre paner.

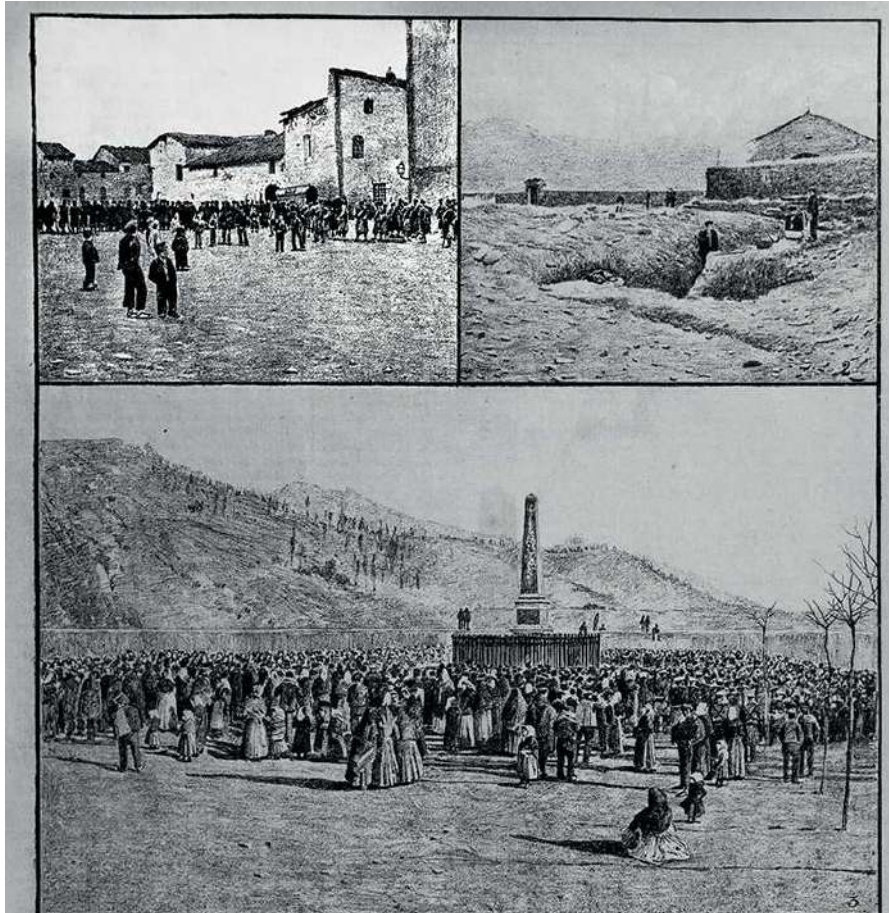
Reunió de coordinació amb la policia

Llista amb el cens a les eleccions

Sant Joan, terra de carlins

Les guerres carlines van tenir una especial incidència a Sant Joan, i al Ripollès en general, durant una part del segle XIX. El carlisme va tenir-hi una presència sòlida, fins al punt que la nostra vila es va situar al centre del mapa de l'administració carlina l'any 1874. Ho ha explicat l'historiador Lluís Ferran Toledano en el llibre 'La Catalunya dels furs carlins'

Gravats. D'esquerra a dreta i de dalt abaix.

Arribada del piquet d'honor. El lloc on hi havia enterrat els morts. L'acte de diposició dels cossos al mausoleu

El dia 1 de novembre de l'any 1874, el general Rafael Tristany s'instal·la a Sant Joan de les Abadesses i fa pública la decisió de crear la Diputació de Catalunya. Tindrà una vida efímera, però representarà un intent seriós del carlisme, en plena guerra amb els partidaris d'Isabel II, de crear una institució de govern a Catalunya que recuperi els furs abolits per Felip V. Un fet que no ha estat "prou valorat fins ara", explica l'historiador Lluís Ferran Toledano, autor del llibre La Catalunya dels furs carlins (Rosa dels

Vents). Sense el carlisme, que travessa bona part del segle XIX, no es pot entendre aquest moment convuls de la nostra història. Només cal gratar una mica per veure que la memòria de les Guerres Carlines és viva. En plural, perquè van ser tres, que van des que s'inicia la primera l'any 1833 fins que s'acaba la darrera el 1876.

"El carlisme és una de les grans cultures polítiques de la Catalunya moderna", afirma Toledano. Un moviment que, en essència, és una disputa dinàstica

per la corona espanyola entre dues branques dels Borbons. Però que és més que això. I sovint, hi han pesat els tòpics: "No és la Catalunya carrinlona, atàvica, fanàtica... s'ha de desmitificar", diu l'historiador. El carlisme és tradicionalista, però també és foral, és a dir, amb un corrent important partidari de la restauració dels furs anteriors al Decret de Nova Planta. D'aquí ve el que succeeix l'any 1874 a Sant Joan. "La gran eclosió del carlisme foral és en aquests anys, que coincideixen amb els de la Tercera Guerra. Catalans, valencians o navarresos –territoris amb forta presència del carlisme– demanen els seus furs (el País Basc no els havia perdut mai) i es mouen. "No són els únics, van amb el corrent general, tothom està tip de pagar i no cobrar del centralisme que havia portat molts problemes." Una delegació (de la qual forma part l'hisendat Josep Bach, del Collsacabra) es desplaça a Navarra, a Estella, on hi ha la cort de Carles de Borbó i Àustria-Este, el pretendent que disputa la corona al rei Alfons XII. No aconsegueixen ser rebuts –hi ha reticències– però la reivindicació fa camí. I no passen gaires mesos: el pretendent signa el 26 de juliol el decret per crear el que s'anomena Diputació de Guerra, formada per 16 representants de diversos llocs del país.

Per què a la nostra vila?

"Estan en un moment de crisi de creixement, controlen bona part del territori català, i necessiten una administració." Toledano qualifica d'"impressionant" el nivell de competències que se li atorguen: la cédula de vecindad (equivalent a l'actual DNI), cobrament d'impostos, comunicacions, ordre públic... fins i tot generen decrets sobre els descansos dels obrers a les fàbriques. "En un sentit actual, diríem que tenien les estructures d'estat, però els costa l'aspecte dels

Gravat publicat a La Il·lustración

diners.” I per què precisament a Sant Joan? Són a la rereguarda, en territori carlí, i molt a prop de la frontera amb França, on a la Catalunya del Nord hi ha també una important colònia de partidaris del pretendent. A través de les estacions telegràfiques del sud de França, començant per la de Prats de Molló, es comuniquen en un període relativament breu de dies amb Navarra. Tot i que Olot és la principal ciutat que controlen en aquesta part del territori, també durant l'any 1874 dominen Vic.

Lluís Ferran Toledano desmenteix que els carlistes siguin uns retrògrads. De fet, personatges com Rafael Llançà -un exalcalde de Vic- es troben entre els principals impulsors del ferrocarril que s'obre camí per Osona cap a Sant Joan i les mines de carbó d'Ogassa. “Es volen apropiat de la modernitat, no posar-s'hi en contra.” I de fet, el carlisme conviu amb altres moviments polítics, entre ells l'obrerrisme adscrit a la Primera Internacional. “Hi ha hagut una tendència a descriure la Catalunya interior a una mena d'atavisme, un prejudici polític que no guarda relació amb les dades històriques.” Una Catalunya urbana i liberal contra Catalunya rural i carlina? Tot és molt més complex. Les propostes dels carlins foralistes conviuen amb les dels republicans federals. I si en una cosa coincideixen és que “volien articular Espanya d'una altra manera, la Diputació de Sant Joan de les Abadesses

va ser un intent d'implementar-ho”.

Va durar poc. L'ensorrament militar del carlisme en poc temps li va donar només un any de vida. La tardor de 1875, el general isabelí Martínez Campos entrava a Ripoll i el Ripollès queia en mans liberals. En termes comparatius, però, havia arribat a controlar un territori extens, “més ampli que no pas el de la Junta de Berga en la Primera Guerra”. Allà quedava com un experiment polític del qual no s'ha volgut parlar gaire. “Tot el segle XIX és un rara avis, un desconegut, perquè ho era tot menys unànime, era una expressió de conflicte, i això no és grat de recordar.” Per això sabem més coses de l'edat mitjana o de les guerres dels Segadors i de Successió. En cert sentit, són més fàcils.

El monument funerari del cementiri

Pels volts de Tots Sants, és costum que l'exèrcit espanyol vagi al nostre cementiri amb motiu de la celebració militar del Dia dels Caiguts per Espanya. També l'any passat, en què un destacament format per una quinzena de soldats van retre un breu i solemne homenatge de poc més de cinc minuts als 118 soldats i oficials de tropa de l'exèrcit d'Alfons XII que van morir afusellats el 17 de juliol de 1874, en plena Tercera Guerra Carlina, per les forces del mític general Savalls.

Els militars van morir a l'indret que coneixem com la Creu dels Afusellats, a poc més d'un quilòmetre de la vila, per sota la carretera d'Olot, un topònim relacionat amb la creu que encara avui, més amagada pels arbres, es dreça en el lloc dels fets. Els caiguts, que pertanyien als batallons de caçadors Arapiles número 9 i Barcelona número 2 van ser enterrats al cementiri vell l'endemà mateix.

El 1890 es va erigir el Mausoleu dels Afusellats al cementiri nou, el gran monument de base quadrada amb escales que trobem entrant a mà dreta. Al capdamunt d'aquestes, un cub amb quatre làpides que expliquen els fets.

A les quatre cares del monument també hi ha el nom de tots els afusellats. Del cub en surt una pilastra de forma quadrada i acabada en punta on hi ha esculpides una estrella i una palma unides a una creu i una corona. Està voltat per unes barres de ferro de més d'un metre i mig d'alçada. El coronel i comandant militar de Girona, Salvador Medrano, va explicar que aquest acte el duen a terme a altres parcel·les i nínxols militars de la província com a Sant Climent Sescebes, Girona i Figueres. Van fer una oració fúnebre i tot seguit es va entonar la cançó La muerte no es el final, per acabar amb una ofrena floral. No fa gaire anys, es disparaven també unes salves d'honor.

El de Sant Joan no és l'únic monument relacionat amb les Guerres Carlines que hi ha a prop. El més conegut potser és el que hi ha a la plaça de l'Ajuntament de Ripoll, l'estàtua que simbolitza la llibertat erigida en memòria de la destrucció de la vila per les tropes del comte d'Espanya l'any 1839 en la primera carlinada. Cada 27 de maig s'hi fa una festa commemorativa. També al terme de Ripoll, a Llaés, hi ha el monument en memòria de 75 carrabiners liberals afusellats en aquest indret per ordre del general Savalls l'any 1874.

El llibre de Ferran Toledano, on parla de Sant Joan de les Abadesses

**Lluís Ferran
Toledano Gonzàlez**
*LA CATALUNYA DELS
FURS CARLINS. 1 DE
NOVEMBRE DE
1874*

Ed. Penguin
Random House,
2022
365pp.

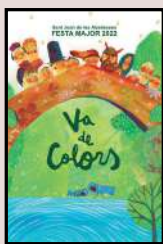
Heus aquí el primer estudi complet d'un episodi històric que fins ara havia estat oblidat, o, si més no, molt poc valorat, i en el qual Sant Joan de les Abadesses tingué un lloc molt destacat: la instauració a la nostra vila, l'1 de novembre de 1874, de la Diputació de Catalunya, és a dir, l'òrgan de govern del Principat amb efectivitat al territori que dominaven els carlins. En altres paraules, que Sant Joan fou, durant uns mesos, la capital de la Catalunya carlina, i era el lloc on s'editava el Butlletí Oficial d'aquest organisme. Aquest estudi posa en valor la creació i la feina d'aquesta administració oficial, el primer govern propi que s'establí a Catalunya per a tot el país d'ençà de la supressió de les institucions del país pel Decret de Nova Planta. El carlisme català ha estat menystingut i a voltes ridiculitzat, però hem de tenir en compte que en aquell moment tenia un control territorial prou ampli a gran part de la Catalunya interior per poder crear una administració i una fiscalitat pròpia, amb voluntat de permanència i amb la voluntat de poder implementar els furs dels catalans, que ja havien estat proclamats. El llibre, extens i molt ben documentat, ens ajuda a entendre la complicada vida política del segle XIX a l'Estat i en particular a Catalunya i l'evolució del carlisme, per centrar-se posteriorment en la creació, estructura i obra de la Diputació establerta a Sant Joan, de vida efímera, però amb molta més activitat de la que en principi es podria suposar. La derrota dels carlins al cap de poc temps estroncà aquesta institució, que ara és vista com una primera temptativa de recobrar les llibertats perdudes, tot i que des de la perspectiva ultraconservadora i reaccionària que representava el carlisme.

Xavier Costa Badia
*PODER RELIGIÓ I
TERRITORI. Una
nova mirada als
origens del monacat
al Ripollès
(segles IX-X)*

Edicions de la
Universitat de
Barcelona, 2022
161 pp.

El monestir de Sant Joan en l'època de les abadesses ha estat en els darrers anys motiu de força estudis. Malgrat que la quantitat de documentació que fa referència al cenobi santjoaní és extraordinària comparada amb la que s'ha conservat pel que fa a tot Catalunya, els dubtes i les noves interpretacions i hipòtesis s'han anat succeint en la historiografia. Una bona prova d'aquest interès és el llibre que s'edità el 2019 i que recollí les ponències del simposi celebrat amb motiu del mil·lenari de l'expulsió de la comunitat monàstica. Ara, aquest nou llibre de Xavier Costa, que deriva de la seva tesi doctoral, té la particularitat d'abordar els monestirs del Ripollès —bàsicament Sant Joan i Ripoll, però també en menor mesura el de Camprodon—, des d'una visió de conjunt, analitzant la seva creació i la seva evolució des d'una perspectiva geopolítica i geoestratègica ja des de la seva pròpia creació pel comte Guifré passant per les tensions entre els seus descendents, els cosins de les branques dels comtats lligats a Barcelona i els de Cerdanya-Besalú. Aquest nou enfocament de mirada més àmplia ens permet entendre millor tant la política expansiva dels monestirs mitjançant donacions i compres com els conflictes que afectaren especialment el monestir santjoaní, com la crisi esdevinguda a la mort de l'abadessa Emma i especialment, les acusacions que portaren a l'expulsió de les monges l'any 1017. Tot un joc d'equilibris entre interessos contraposats sobre un territori frontissa de gran importància per ser un lloc de pas, que s'expliquen amb rigor però també amb molta claredat i amenitat pel seu autor, complementat amb abundants il·lustracions cartogràfiques i estadístiques.

**Josep Garriga i
Vergés**
Va de Colors

Ajuntament
de Sant Joan, 2022
36pp.

Després de llegir el magnífic programa de Festa Major de 2022 ens ve al cap una idea: un altre monogràfic és possible. Sabem des del 1972, quan el programa agafà el format actual i ja anteriorment, la majoria de temes tractats han estat de temes històrics, patrimonials i costumistes, alguns des d'un vessant més acadèmic i d'altres amb un punt més literari. S'havien realitzat alguns experiments que trencaven aquesta tendència, però potser cap havia arribat tan lluny com ho fa l'autor aquest any. Garriga ha buscat un fil conductor, els colors que ell creu que identifiquen la nostra vila. Partint de la fosca —el negre—, passem als blaus, els marrons i els verds per acabar en el blanc tot visitant tot de racons de la nostra vila que ens els recorden, amb una prosa poètica excel·lent que amaneix amb cites esparses d'escriptors santjoanins. Amb aquesta temàtica cromàtica, era indispensable que la part gràfica adquirís gran importància, i en aquest sentit, el treball de Valentí Gubianas és encomiable: les exquisides il·lustracions fan de molt bon veure, i demostren un gran esforç d'immersió en l'univers santjoaní per part d'un autor que no n'és. Un llibret que segur que passarà a ser un clàssic en la llarga llista de monogràfics, una col·lecció que és un autèntic orgull i que molts pobles voldrien tenir.

La "nova" turbina de Llaudet

Des de la publicació de l'última entrega de la secció de l'arxiu hi ha hagut un trànsit inusualment altíssim caminant per les dues rutes que es va proposar i també s'han aplegat grups nombrosíssims de persones contemplant els "testos" de la central de can Benet. Els testos són els rotors amb les pales de les antigues turbines de la central i aquest és el pretext per parlar de la "nova" turbina de Llaudet¹.

La primera concessió per l'aprofitament hidràulic de la zona de l'actual colònia data del 20 de desembre de 1896 i s'atorga a favor de Thomas Alexander que construeix la fàbrica i probablement un primer aprofitament. L'any 1901, Alexander lloga les instal·lacions a la societat formada per Josep Maria Llaudet i Josep Batlló. No hi ha referències sobre les característiques d'aquest aprofitament, però vint anys més tard la força que generava no era suficient per a les necessitats de la fàbrica. Aquest fet va fer que l'empresa projectés una nova turbina.

L'any 1925, l'enginyer forestal Vives Rius redacta un primer projecte d'ampliació, però no el pot portar a terme, ja que l'administració atura l'expedient perquè "no se habían cumplido los requisitos legales, ni tan solo tenía personalidad". És a dir, no hi havia una escriptura a nom de Llaudet. Aquest petit inconvenient burocràtic se soluciona l'any 1928 i el projecte es torna a posar en marxa.

Durant l'any 1929, es fa el replanteig del projecte anterior on s'augmenta l'altura del salt, arribant als 13,74 m i també la configuració de la turbina. Immediatament després, a l'agost, s'encarrega la fabricació d'una turbina en espiral de regulació Francis a l'empresa txeca Skoda acceptant un pressupost de 26.320 pessetes amb el transport i el muntatge inclosos. El procés de muntatge el farà el Sr. Berdych entre 1930 i 1931 i en paral·lel s'encarregarà un motor auxiliar de 250 HP a l'empresa Suïssa Sulzer i s'encarregarà a tallers Casals

de Ripoll la canonada necessària, entre altres.

Finalment, la turbina es posarà en funcionament durant el 1932 aconseguint donar el rendiment desitjat, però el procés administratiu no s'acabarà fins al 1935 quan una inscripció al Butlletí Oficial de la Generalitat de 28 de novembre "aprova l'acta de reconeixement final de les obres" que s'accepten tot i que no s'havia comunicat ni l'inici, ni l'enllestiment d'aquestes.

Posteriorment, la retirada malmetrà les noves instal·lacions i "l'aigat del 40" s'emportarà la presa. Amb tot, tant la presa com la turbina es posen de nou en funcionament i ho fan fins a l'any 2003 quan algú decidí aturar-la.

L'expedient que hi ha l'arxiu municipal resulta interessantíssim, ja que inclou càlculs, cartes en català, castellà, francès, txec, alemany o anglès, també petits croquis, telegrames, rectificacions o anotacions curioses com la que afirma que el gener de 1931 s'arriba als 13 graus sota zero o un paper de ca la Bonica usat com a esborrany.

Seria ideal i oportú, que aprofitant l'impuls i la inversió que hi ha a la colònia Llaudet, es pugui treure profit del patrimoni industrial que tenim i, potser ja és demanar massa, que en

algun moment siguem capaços de veure recuperada i funcionant la turbina.

¹ S'anota nova entre cometes, ja que en aquell moment era nova i substituïa una turbina anterior; no és que sigui un actual.

El Taproom de la Minera

La cervesa Minera, en pocs anys, s'ha consolidat no només com a producte local, sinó que cada cop hi ha més establiments i comerços arreu del territori que l'ofereixen als seus clients. Les seves propostes han col·leccionat premis i reconeixements gràcies a la seva qualitat i a l'esperit artesà que han sabut conservar des dels seus inicis l'any 2012 quan, en Jordi Marcé, en Josep M. Anglada i en Jordi Muñoz van començar a fer cervesa a Ogassa, que deixaven tastar als seus amics.

L'estiu de 2022, els responsables de la Minera varen obrir un Taproom que, literalment, es tradueix com a "habitació de les aixetes". Fa referència al lloc on les cerveseries tenen ubicats els seus sortidors, "aixetes", com a espai de degustació i consum. Per tant, en aquest nou espai situat a l'antiga estació de ferrocarril, hi podreu tastar les seves cerveses i, a la vegada, menjar-hi productes de qualitat per fer l'experiència més completa.

Seguint la seva filosofia de qualitat i proximitat han preparat una carta curta i simple, però amb uns productes majoritàriament d'origen local: per exemple, la carn de vedella, porc, xai i poltre que consumireu vindrà de Perella i Rodonella (Sant Joan), de can Picola (Ogassa), de Mas Pinós (Vallfogona) i de Mas la Illa (Llanars). La preparació de les hamburgueses i també els embotits arribarà de la mà d'en Marc Coma, el pa de la mà d'en Juli de can Salvat i els formatges que acompanyaran les hamburgueses i els derivats làctics que trobareu de postres seran pràcticament tots d'origen Ripollès de la mà de Mas Lladré, Mas Palou, Formatges de L'Abadessa i altres que van incorporant.

Durant l'hivern obren els dissabtes i diumenges de 8 a 18 h, per esmorzars de forquilla, servei de dinar, i de sopars per a grups (amb reserva prèvia), i en dies especials com per Setmana Santa. Els horaris s'adapten a l'època i a la demanda, i a la primavera i estiu, els horaris canvien.

ALLERGANNA

A l'Anna Marginet, les al·lèrgies alimentàries i l'anafilaxi li han canviat la vida. De petita tenia problemes molt habituals entre la població amb el pol·len o amb la dermatitis... Ara fa sis anys, però, un dia va sopar una amanida, un préssec i es va prendre un Enantyum. Coses que havia fet per separat tantes vegades, però que juntes, li van provocar un xoc anafilàctic. Se li va inflar la llengua i la via respiratòria, i s'ofegava. Fins i tot va tenir una parada cardíaca: "Vaig estar un minut i mig morta".

Per sort, les ambulàncies van arribar a temps i els metges d'emergència portaven adrenalina i tot el necessari per

recuperar-la. Productes que ella ara mateix porta sempre amb ella: "porto la meua vida al bolso", explica.

Li van dir, un cop era a l'ambulància, que si haguessin arribat 5 minuts més tard no hauria arribat viva a l'hospital. El per què va patir aquell problema, la resposta, va trigar mesos a arribar, després de diversos estudis. En el seu cas té multial·lèrgia i la mescla d'aquell dia va ser com una bomba explosiva. A vegades tenia migranyes o nàusees, però mai havia pogut identificar que es tractava d'una qüestió de l'alimentació.

Des de llavors assegura que es passa més dies a l'any llegint ingredients dels productes, que no pas llibres. A més de les restriccions a certs aliments i a les seves propietats i sabors, les al·lèrgies també tenen un vessant social: els amics deixen de convidar-te a sopar pel respecte que els fa, els infants no són convidats a festes d'aniversari... "Deixes de tenir vida social i vius amb por perquè el menjar si no està lliure d'al·lèrgens, és verí, és la mort", detalla contundent Marginet.

Per tot això, i per l'experiència que té, l'Anna va decidir obrir un negoci de distribució de productes per a al·lèrgics, celíacs i intolerants. A més —i les persones que tinguin aquestes dificultats ho entendran—, busca productes sense al·lèrgens, però que tinguin textures i gustos bons i el més semblant als que coneixem: pasta, arròs, pa,

bases de pizza, pastissos, embotits, coques, crema de cacau, cremes de verdures, aperitius, farines, begudes, galetes, magdalenes, patés, xocolates...

Per explorar totes les possibilitats, a més de distribuir alimentació de qualitat, ara ha obert un local i obrador a l'antiga pastisseria Vergés del carrer Major, juntament amb en Joan Casadesús, on també ofereixen productes de pastisseria i forn elaborats per ells i amb tota la seguretat que es necessita en un negoci d'aquest tipus.

Creu que a la nostra comarca hi ha un buit d'oferta, però en general la societat no està preparada per a les persones

amb al·lèrgia i, segons diu l'Anna, hi ha estudis que assenyalen que el 2030 hi haurà un 50% de la població mundial amb al·lèrgia, i les dades més recents diuen que un 10 % dels nens que neixen, ja neixen al·lèrgics a alguna cosa. A més del negoci, també han creat una associació de pacients al·lèrgics: Asoallega, per una mica, sí que passa!

<https://allerganna.com/>
@allerganafood
@asoallega

Charles' Corner Language School

La santjoanina Anna Charles va obrir a principis del curs escolar el Charles' Corner Language School, una acadèmia enfocada a ensenyar l'anglès a infants, joves i adults al carrer Beat Miró de la nostra vila. L'objectiu és fer perdre la por a parlar en aquesta llengua i a gaudir aprenent anglès.

Ella, com a estudiant, va passar pors i vergonyes a l'hora d'expressar-se en aquest idioma, fins al punt que de ben joveneta a casa seva la varen convèncer per aprofitar l'estiu i fer una estada en un campus escolar a l'estranger. No només va perdre la por, sinó que s'hi va enganxar. Va passar de ser una estudiant, assídua durant cinc anys, a formar part del seu equip de monitors i de l'staff tècnic. Més tard, va decidir donar continuïtat a l'experiència cursant tota la llicenciatura de Turisme en anglès, a més d'un màster en Sostenibilitat. Va estar estudiant i formant-se durant mig any a una universitat polonesa i va fer pràctiques durant quatre mesos i mig al cercle polar àrtic a Honningvåg-Noruega.

Durant la pandèmia, l'Anna combinava la seva feina amb les classes particulars d'anglès que feia a infants, i com que l'alumnat que tenia i les seves famílies estaven molt satisfetes, es va animar a canviar de rumb i a apostar per obrir una acadèmia d'idiomes on antigament hi havia la sastreria Serra, i posteriorment la papereria Salvat i l'Elvi.

Està molt contenta de la situació de la seva acadèmia, ja que és un lloc cèntric i en un carrer de vianants que afavoreix que els infants puguin esperar i entrar i sortir sense haver de patir pels cotxes. Quan va tenir buit i pintat el local, el va trobar enorme, i ho va aprofitar per fer diversos racons temàtics. Així, a més d'un espai per deixar jaquetes i patinets, també hi ha una biblioteca Books corner, un espai de treball amb llum natural provinent d'un bonic pati interior i un racó amb uns pufs per poder parlar i conversar desinhibidament. L'Speaking corner. L'acadèmia també compta amb un despatx.

L'objectiu principal és intentar que els joves de totes les edats gaudeixin aprenent anglès, que es motivin i sobretot que s'expressin oralment en aquesta llengua. A ella sempre li han agradat molt els infants i, segons diu, creu que hi té bon feeling, tot i que també fa classes per adults als matins. A l'estiu l'acadèmia també ofereix estades a l'estranger, concretament a Escòcia, en un campus escolar.

L'Anna Charles té clar que l'anglès cada vegada és més necessari en molts llocs de treball i, fins i tot, ja no només demanen títols, sinó que volen entrevistar-te, veure els teus recursos i com els poses en pràctica i et desenvolupes amb l'idioma. Creu fermament que el secret per dominar una llengua implica aconseguir una bona base de l'idioma, però sobretot perdre la vergonya a expressar-se oralment i que no passa res si t'equivoques. Cal intentar-ho sempre per tal de millorar dia a dia.

MAIG 2022

Josep Maria Vilaseca es converteix en acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina

El doctor i professor de la facultat de Medicina de la Universitat de Vic, Josep Maria Vilaseca, es va convertir en acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya -fundada al segle XVIII- en una sessió extraordinària on va fer una intervenció titulada "De la revolució tecnològica a la perplexitat de la medicina actual". En el seu discurs, Vilaseca va destacar la importància d'invertir en la revolució tecnològica per poder avançar, però també va alertar que aquesta podria arribar a reemplaçar els metges, tot i que la part emocional i humana difícilment podria ser substituïda.

L'últim retaule de l'altar major de Sant Pol

Sant Joan de les Abadesses va acollir la presentació del 62è volum dels Annals de l'Institut d'Estudis Gironins, que es va complementar amb la conferència "L'església parroquial de Sant Pol de Sant Joan de les Abadesses i l'últim retaule de l'altar major", de Joan Ferrer, responsable de l'Arxiu del Monestir de Sant Joan i director de l'Arxiu Històric de Girona.

Aquest treball parteix d'una fotografia de l'interior de Sant Pol que reproduïx el retaule barroc de l'altar major. Els fons documentals consultats permeten datar el retaule de l'altar major de Sant Pol entre els anys 1750 i 1759 i assignar-ne l'autoria a Vicenç Real, escultor de Vic, i a Jaume i Francesc Basil, de Vic i Olot, que eren dauradors i pintors. Aquest retaule és el tercer que presideix l'altar, ja que abans ho havien fet el magnífic retaule gòtic de Bernat Saulet, del segle XIV, i el que van pintar Antoni Peitavi, Joan Perles i Nicolau Masó el 1561. És una fotografia força única, perquè abans de la Guerra civil no es tenia coneixement de l'existència de cap instantània de l'interior de Sant Pol que es veiés a la perfecció i no d'esquitllada.

JUNY 2022

Àlex Corredera i el Tenerife es queden a les portes de l'ascens a LaLiga

Àlex Corredera, jugador santjoaní del Club Deportivo Tenerife, va estar a tocar de l'ascens a la màxima categoria del futbol espanyol. Després de superar la primera eliminatòria del play-off d'ascens de Segona Divisió, el Tenerife es va enfrontar al Girona Futbol Club en la final. El primer partit es va jugar a l'estadi Montilivi de Girona i va acabar amb un empat a 0. La tornada, disputada a les Illes Canàries, va finalitzar amb una victòria del Girona per 1 a 3, deixant el Tenerife a les portes de l'ascens a LaLiga. Tot i que el santjoaní va ser una de les sensacions de la temporada a la Segona Divisió i el seu nom va sonar per reforçar alguns equips de primera, Girona inclòs, el jugador va continuar al mateix equip. Al setembre va ser operat d'una lesió al peu dret i no va tornar a jugar fins al desembre. Enguany el Tenerife, en el moment del tancament d'aquesta revista, està a la part mitjana-baixa de la taula.

Finalitzen les obres de millora d'eficiència, seguretat i accessibilitat al Molí Petit

Les obres tenien com a objectiu millorar l'eficiència energètica a l'edifici del Molí Petit de Sant Joan de les Abadesses, a través de la instal·lació d'un aïllant tèrmic a les façanes i les cobertes, i de la substitució de l'antiga caldera de gasoil per una caldera de biomassa. També es van reparar les filtracions d'aigua de la coberta, s'ha millorat el paviment de la primera planta i es va instal·lar un petit ascensor-muntacàrregues al pis de dalt, que

permet accedir-hi a les persones amb mobilitat reduïda i cotxets de nadons, directament des de l'exterior. Una altra actuació paral·lela a les obres de millora va ser la recuperació dels darrers 50 metres de canal de la bassa, per fer-hi arribar aigua a través d'una canonada, per tal que el molí pogués recuperar el tram final com a patrimoni històric i amb finalitats divulgatives, i per conservar la biodiversitat de la bassa. El cost de les obres ha estat de 185.461,92 €, dels quals la meitat han estat finançats per un fons FEDER, un 25 % han estat finançats per la Diputació de Girona i, finalment, el 25 % restant, ha anat a càrrec de l'Ajuntament.

Reobre l'Alberg Ruta del Ferro

L'alberg de la Ruta del Ferro de Sant Joan de les Abadesses va reobrir les portes després d'un any i mig tancat a causa de la pandèmia de Covid-19, quan la Xarxa Pública d'Albergs de la Generalitat de Catalunya, Xanascap, va passar a gestionar-lo directament. Aquest equipament es troba al costat de la via verda i disposa de 86 places distribuïdes en habitacions de 4, 5 i 9 persones amb bany i calefacció, així com sales d'estar comunes.

Es va inaugurar l'any 2006 aprofitant l'antic magatzem de l'estació de tren i rep entre 7.000 i 8.000 persones cada any. Xanascap ha pintat i ha canviat el mobiliari, a part de fer-hi petites obres. L'alberg estarà dirigit per Joan Vilaplana, amb molta experiència en aquest sector, ja que des de l'any 2005 ha tingut a càrrec l'alberg de Núria, també gestionat per Xanascap.

Torna l'Atipa't de tapes després de dos anys de pandèmia

L'activitat, organitzada per l'Ajuntament i la Unió de Botiguers, va tornar a comptar amb restauradors i productors, que van muntar parades per oferir tapes i elaborats als assistents. A l'Atipa't de Tapes van participar 12 bars o restaurants, tres elaboradors de la marca Producte del Ripollès i dos que van servir begudes com ara cervesa artesana i vi. Es van vendre uns 5.500 tiquets per a l'ocasió, dels quals mig miler eren per a begudes i la resta per a les tapes. Es calcula que hi varen assistir unes 600 persones.

JULIOL 2022

La gira dels 30 anys del Ben endins fa parada al Festival del Comte Arnau

El grup Sopa de Cabra va ser el cap de cartell del 27è Festival del Comte Arnau que també va comptar amb les actuacions de Priorart Ensemble, The Swimming Boys Quartet amb Sophie Allen i The Rusties Blues Band. Els de l'Empordà varen vendre totes les entrades en poques hores i varen oferir un concert d'una hora i tres quarts repassant les cançons de Ben Endins, però també altres èxits de la seva llarga trajectòria. Es tractava d'un concert especial dintre de la gira, perquè va ser l'únic de petit format, es podria dir íntim, amb relació a la resta de directes, que varen tancar al novembre al Palau Sant Jordi.

SETEMBRE 2022

L'Ajuntament rebrà d'1,2 milions d'euros per rehabilitar els habitatges de Llaudet

Sant Joan de les Abadesses rebrà 1,2 milions d'euros de la Generalitat a través de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya per millorar i rehabilitar les cases i pisos de la Colònia Llaudet. Aquesta subvenció, atorgada dins del programa de Barris, finançada amb fons Next Generation, servirà per rehabilitar gairebé una setantena d'habitatges, propietat de l'Incasòl. La subvenció preveu que es diversifiqui l'oferta

d'habitatges de lloguer, en venda, de lloguer social per joves o per gent gran. L'alcalde Ramon Roqué, assenyala que tot i que la Colònia Llaudet no està al nucli urbà de Sant Joan de les Abadesses, és un espai amb molt de potencial, especialment lligat al desenvolupament industrial. Aquesta subvenció permetrà finançar gran part d'un projecte que té un cost global de 5 milions per aquesta zona.

participació en la darrera edició dels pressupostos participatius ja va ser alta, amb un 16% del cens. Enguany, hi havia 9 propostes que es podien votar i un pressupost màxim de 50.000 euros, que és el que costaria executar l'opció guanyadora. La segona proposta més votada va ser la recuperació del camí de l'Arçamala, seguida de la millora de la il·luminació a la Ruta del Ferro i del Carbó.

Félicien Mbonigaba, nou rector de Sant Joan

Després de catorze anys com a rector de les parròquies de Sant Joan de les Abadesses, Sant Martí d'Ogassa, Sant Martí de Surroca i Santa Llúcia de Puigmal, mossèn David Compte va fer la seva última missa a Sant Joan com a rector aquest setembre. Després de servir com a vicari de la parròquia de Santa Maria de Manlleu, també va ser vicari general del Bisbat de Vic fins fa prop de dos anys, i ara va ser designat rector de Manlleu. A Sant Joan va ser substituït per Félicien Mbonigaba, que fins llavors era el vicari. D'origen ruandès, Mbonigaba es va doctorar en literatura clàssica i cristiana antiga a Itàlia.

L'edifici Mestre Andreu tindrà un espai d'aixopluc gràcies als pressupostos participatius

La creació d'un espai d'aixopluc al pati de l'edifici Mestre Andreu va ser la proposta guanyadora dels pressupostos participatius 2022-2023 de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses. La gent va escollir-la després d'un termini de votació popular, amb un total de 228 vots (un 44% dels participants varen escollir-la). En total varen votar 516 persones d'un cens de 2.861, que equival a un 18% de la població. Tot i semblar una xifra baixa, la mitjana de la resta de poblacions és de només un 7%, per tant, gairebé la triplica. A més a més, la

OCTUBRE 2022

30è aniversari de l'agermanament amb Le Palais sur Vienne

Del 29 al 31 d'octubre, Sant Joan de les Abadesses va rebre la visita d'un grup de veïns i veïnes de la població de Le Palais sur Vienne, vila francesa agermanada amb la nostra des de fa 30 anys. La trobada va servir per celebrar la xifra rodona, i per treballar per enfortir els llaços per als pròxims anys. Entre els assistents hi havia moltes persones que en el seu moment varen participar en els intercanvis escolars que s'han fet en les darreres dècades. Per altra banda, el proper 29, 30 d'abril i 1 de maig, una delegació de Santjoanins i Santjoanines viatjaran a Le Palais sur Vienne per celebrar el 30è aniversari de l'Agermanament.

Jaume Bordes guanya el concurs de la Fira de la Carbassa

Després de dos anys sense poder-se celebrar per la pandèmia, les carbasses van tornar a omplir la pl. Clavé. L'exemplar guanyador del certamen va ser el cultivat pel lleidatà Jaume Bordes, que es va endur el primer premi amb una carbassa que va pesar 424,2 quilos, una xifra que va ser força alta, tot i que lluny del rècord que va establir el navarrès Rubén Mendi, que el 2017 va portar un exemplar que va enfilar-se fins als 805 quilos de pes. Que les carbasses fossin més petites de l'habitual es devia a una mala temporada pels cultivadors a causa de la sequera de 2022 i que s'està allargant aquest 2023.

NOVEMBRE 2022

L'Ajuntament de Sant Joan canvia la il·luminació del camp de futbol a tecnologia LED

El camp de futbol, fins ara s'il·luminava a través de 16 focus antics d'halogenurs metàl·lics que es repartien en quatre torres, els quals s'han canviat pel mateix nombre d'aparells però de tecnologia LED. Els focus antics tenien una potència de 32.000 watts en conjunt i un consum elevat d'energia, a més de tenir poca capacitat de reencesa en cas d'una interrupció del servei. Ara consumiran una potència de 16.000 watts que mantindrà la capacitat lumínica, que estarà més ben distribuïda i millorarà el rendiment i l'eficàcia, reduint-ne el consum a la meitat. La inversió ha tingut un cost de 33.600 euros finançats per la Diputació de Girona i permetran reduir el consum anual de 46.700 a 23.300 quilowatts per hora.

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va aprovar el pressupost per l'exercici 2023 amb un import de 6,3 milions d'euros

L'alcalde Ramon Roqué va destacar els 2,1 milions d'euros destinats a les inversions reals, que comptaran amb 850.000 euros per arreglar els cinc carrers que

falten de la Vila Vella o la instal·lació de plaques fotovoltaïques i la creació d'una comunitat energètica al pavelló per un import de 36.000 euros. També hi ha una inversió de 292.000 euros a la Colònia Llaudet gràcies als fons Next Generation, la reparació del tanatori per 61.000 euros, millores a la plaça Clavé per un valor de 150.000 euros, la millora de l'enllumenat del parc de l'estació o l'aixopluc del Mestre Andreu sorgit dels pressupostos participatius.

La minideixalleria ara recull càpsules de cafè

La minideixalleria del passeig Comte va ser modificada per incorporar-hi un compartiment específic per dipositar-hi càpsules de cafè. Així, les càpsules deixaran d'anar als contenidors de rebuig. Per poder incorporar aquest compartiment, s'ha hagut de treure el de CD perquè és un element que no s'utilitza tant. A més, s'hi poden llançar cartutxos de tinta, petits dispositius electrònics, piles, bateries i bombetes.

Sant Joan va ser present a la celebració del 430 aniversari de San Luis Potosí

A principis de novembre es va celebrar a San Luis Potosí, a Mèxic, el tercer Festival de Ciudades Hermanas, que va servir per commemorar el 430è aniversari de la fundació de la ciutat. Al festival, que van fer coincidir amb el 3r Festival Ciudades Hermanas, van participar-hi alcaldes i representants d'institucions de municipis agermanats amb la ciutat mexicana com els de la Tulsa i Pico Rivera, dels Estats Units; d'Antigua Guatemala, del país centreamericà, d'Aguaascalientes i Ciudad Guzmán, del mateix país mexicà, i també l'alcalde de Sant Joan, Ramon Roqué entre el 2 i el 5 de novembre, ja que la vila santjoanina està agermanada amb San Luis Potosí des de l'any 1980, ara fa 42 anys.

El santjoaní Aniol Llamas es proclama subcampió de trial per partida doble

El pilot de l'equip Planet Trial i del Moto Club Abadesses va aconseguir el subcampionat d'Espanya de trial en categoria Cadet i també del campionat de Catalunya. El jove santjoaní, fins i tot va arribar amb opcions d'endur-se el primer lloc. Llamas va cursar el primer i segon d'ESO a l'Institut Abat Oliba de Ripoll per poder entrenar al Centre de Tecnificació de l'Avellaneda, però va preferir tornar a l'Institut Mestre Andreu de Sant Joan per estar amb els amics de sempre.

Elna Bassaganya és la nova alcaldessa del Consistori Juvenil

D'altra banda, Berta Segura va ser escollida primera tinent d'alcaldia. En total, el Consistori Juvenil, que enguany arriba a la seva quarta edició, el formen 11 nens i nenes de l'Institut Escola Mestre Andreu, dels quals n'hi ha cinc de 5è de Primària i sis de Primer d'ESO, d'aquest darrer curs és d'on s'ha d'escollir l'alcaldia. Bassaganya es va imposar a Segura a la votació final per 8 vots a 3. La resta de membres del consistori són Aurora Caparrós, Aran Riera, Maria Roqué, Miquel Pineda, Júlia Regué, Roc Alguacil, Martí Busquets, Pol Guillaumes i Lara Forde. La nova alcaldessa Juvenil va explicar que es presentava al càrrec perquè els joves tinguessin més veu al poble i poguessin fer més activitats. Bassaganya va dir que calien fets i no paraules i que els joves eren el planter que estirarà el carro en el futur.

Sant Joan de les Abadesses puja al Bicibús

El dimecres 2 de novembre es va posar en marxa un Bicibús amb dos recorreguts diferents i 10 alumnes. A través d'aquest projecte, les famílies es coordinen i els infants van de casa a l'escola amb bicicleta i en grup, acompanyats per persones adultes, per crear sinergies i augmentar la seguretat, ja que la resta de vehicles respecten més les bicicletes quan van en grup. L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, amb la col·laboració de l'Associació Leader Ripollès, l'Associació Canvis en Cadena i la comunitat educativa de l'Institut Escola Mestre Andreu, ha promogut la implantació d'aquest model de mobilitat sostenible a la vila santjoanina.

Els partits representats a la Comissió d'Educació insten al Govern a incorporar l'edifici d'Infantil i Primària als pressupostos de 2023

En una sessió ordinària de la Comissió d'Educació on va assistir l'alcaldia Ramon Roqué i la regidora d'Ensenyament Montserrat Tallant, tots els partits presents varen votar a favor d'incorporar el cost de la redacció i d'execució dels edificis d'Educació Infantil i Primària de l'Institut Escola Mestre Andreu a la Coromina del Bac, així com de tots els serveis que els hi correspon (sala polivalent-gimnàs, cuina menjador, patis...) en els pressupostos de la Generalitat corresponents a l'exercici 2023.

Aquest era el primer punt de la proposta, que en tenia un segon en el qual es demanava el compromís de licitació i execució, que hauria fet que la construcció hagués començat el 2023. Aquest segon punt va ser aprovat pels mateixos partits excepte el grup d'ERC, de qui depèn del Departament d'Educació, que es va abstenir. ERC havia presentat una esmena a la proposta per tal que aquests tràmits s'iniciessin en un termini no superior a dos anys, però l'esmena va ser rebutjada per la resta, que defensaven que s'havia de prioritzar i acabar l'Institut-Escola pel bé del projecte i els infants.

El SAT omple el teatre amb les representacions de Roxie & Velma

El SAT Teatre Centre de Sant Joan de les Abadesses va presentar el musical 'Roxie & Velma', basat en el musical Chicago, un dels espectacles més importants per al grup en els darrers anys. La proposta va ser possible gràcies a 70 persones, entre les quals hi havia prop de vint actors i un gran equip tècnic. El musical va comptar amb una desena de cançons i va mantenir un nivell alt durant tota l'obra. Les dues funcions programades es van omplir de gom a gom i l'11 de març es va reposar l'obra al mateix teatre, donant per acabat aquest projecte.

S'inaugura el nou tanatori

Sant Joan de les Abadesses va inaugurar el nou tanatori, ubicat al barri de la Coromina del Bac, el qual prendrà el relleu a l'equipament temporal del carrer Manigosta que havia quedat obsolet. El nou equipament, que ha tingut un cost de 700.000 euros, ha estat construït per l'empresa Àltima, després d'una col·laboració públicoprivada amb l'Ajuntament per poder canviar el planejament i fer-ho possible. Disposa d'una sala multiconfessional amb capacitat per 80 persones assegudes i més d'un centenar de dretes, una sala de vetlla per la família del difunt i un pati. Té capacitat d'adaptar-se per acollir dos difunts, tot i que el projecte preveu la construcció d'una segona sala de vetlla si fos necessari. El tanatori s'ha construït amb una estructura prefabricada de formigó i té una superfície de 256 metres quadrats.

La digitalització del Museu de Lladet serà una realitat gràcies a una subvenció de 100.000 euros de fons NextGenerationEU

El Museu de Lladet és un projecte engegat el 2019, per recuperar, rehabilitar i revitalitzar el patrimoni industrial de l'antiga colònia Lladet. L'objectiu és crear un nou producte turístic que posi en valor la història de la indústria a la comarca. Amb aquest museu també es vol identificar Sant Joan de les Abadesses amb un projecte museístic innovador, que vincularà antigues infraestructures, noves tecnologies i realitat virtual. Per a fer-ho realitat, el projecte ha rebut un finançament de 100.000 euros del Pla de sostenibilitat turística del Ripollès – PLANES, gestionat pel Consell Comarcal del Ripollès, i que forma part del Fons NextGenerationEU de la Unió Europea.

GENER 2023**Sergi Albrich, nomenat director dels Serveis Territorials de Territori a Girona**

Albrich, de 40 anys, és llicenciat en geologia per la Universitat Autònoma de Barcelona i doctor per aquesta mateixa universitat en l'àmbit de la micropaleontologia. A més a més, té un màster en Govern Local i Postgrau en Gestió i Administració Local per la mateixa universitat. Va treballar durant nou anys com a tècnic superior geòleg a l'Oficina del Mapa de Catalunya, adscrita a la Direcció General d'Administració Local de la Generalitat i, des del 2017, formava part del cos de docents del Departament d'Educació, i treballava com a docent de Ciències de la Terra en un Institut de Salt, al Gironès.

Sant Joan posa en marxa un servei de lloguer de cotxe elèctric compartit

El vehicle està ubicat al carrer de l'arxiver mossèn Masdeu, amb el suport de l'Ajuntament, l'Associació Leader Ripollès Ges Bisaura i recursos del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural i del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya. El servei, gestionat per la cooperativa Som Mobilitat, vol ser un pas més per ajudar en la necessària transició cap a un model de mobilitat menys contaminant. Els usuaris poden fer-ne ús després de fer-se socis de la cooperativa Som Mobilitat -procés que té un pagament únic de 10 euros- a través del seu web i descarregar l'aplicació mòbil, amb la qual es podia fer la reserva del vehicle.

L'Ajuntament arranja i renova tres parcs infantils

En concret, al parc que hi ha a la plaça de l'Abadia s'hi ha instal·lat una estructura que inclou diversos elements a la vegada com tobogans, escales, passarel·les, plataformes..., i també dos gronxadors. A la plaça de San Luís Potosí s'hi ha instal·lat un gronxador individual amb seient de tipus niu per gronxar-se sol o en grup i una altra estructura amb diversos elements. Finalment, també s'ha canviat el terra de protecció del parc infantil del carrer Joan Corominas a la Coromina del Bac.

Una altra actuació que gràcies a la col·laboració entre el Consistori Juvenil i l'Ajuntament s'ha fet la instal·lació d'una xarxa parapilotes al camp de sorra de l'antiga escola Abadessa Emma.

L'Ajuntament adquirirà l'edifici de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil per fer-hi habitatges socials

Després de molts anys de negociacions, l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses i el Ministeri de l'Interior han arribat a un acord per la compra de l'edifici de l'antiga caserna, situada al número 33 de la carretera

de Camprodon. El consistori pagarà 211.000 € en els pròxims deu anys, a través d'annualitats que aniran dels 9.000 als 25.000 euros. L'alcalde Ramon Roqué va declarar durant l'anunci que veia la compra com a una oportunitat, tenint en compte les ajudes que hi ha avui dia per a la rehabilitació d'edificis i habitatges com les dels fons NextGenerationEU. Roqué assenyalava que ja estan treballant en ajudes per a l'adquisició i per a la rehabilitació de l'immoble. L'objectiu de l'Ajuntament és ampliar el parc d'habitatge social amb aquest immoble, sigui de lloguer o de compra, per exemple, seguint el model que es va impulsar amb la Colònia Espona.

FEBRER 2023

Acte d'agraïment a Jaume Soler i Serra per la donació del seu fons a l'Arxiu Històric Municipal

El dilluns 6 de febrer, l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va fer un acte de reconeixement al santjoaní Jaume Soler i Serra en agraïment a la donació del seu fons a l'Arxiu Històric Municipal, fruit d'anys de col·lecció i de la seva trajectòria ja sigui com a president de l'Agrupació Sardanista, de la Unió de Botiguers o com a dinamitzador de les trobades de la Lleva del 53, entre d'altres.

El fons també conté documentació i cartes de les reivindicacions que va encapçalar, com la de la creació d'un alberg en la localització que té actualment o la de la defensa de la conveniència d'anomenar Túnel de Collabós a la infraestructura que uneix Sant Joan de les Abadesses i la Vall de Bianya. En l'acte, privat, varen assistir-hi amics i família de Soler.

Montserrat Barenys dona el seu fons a l'Arxiu Montserrat Tarradellas

Maria de Montserrat Barenys i Busquets (Barcelona, 1930) va fer donació de part del seu arxiu personal a l'Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià del Monestir de Poblet, en un acte a la sala Abat Arnau de Vilalba del Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses, on viu des de fa uns anys. L'acte va comptar amb la presència del Reverendíssim Pare Abat de Poblet, Octavi

Vilà, de la directora del seu arxiu, Núria Gavarró, i de l'alcalde de Sant Joan de les Abadesses, Ramon Roqué.

L'arxiu inclou documentació relacionada en la lluita per la llibertat del país a través de les activitats, iniciatives, grups i institucions en les quals va participar activament. Es tracta del primer fons provinent d'una dona que es diposita a l'Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià, que custodia el fons del president Tarradellas i altra informació relacionada amb la Guerra Civil, l'exili i el restabliment de la Generalitat de Catalunya.

L'Ajuntament ha encarregat una rèplica dels gegants Gentil i Isaura per reduir-ne el pes

En Gentil i la Isaura, creats l'any 1980 per l'arquitecte i escultor Francesc Fajula, estaran absents durant els pròxims mesos per una bona causa. Han estat traslladats al Taller Aglà de Cassà de la Selva on seran restaurats i, més tard, replicats. L'objectiu és fer una còpia exacta, però alleugerint-ne significativament el pes perquè siguin més fàcils de portar. Després del procés, hi haurà dues parelles de gegants i dues parelles de vestits (una rèplica dels primers vestits que van dur, i els que han lluit aquests darrers anys), i es podrà escollir fer ballar els originals o les rèpliques, en funció de les circumstàncies.

Esport local, per internet i a temps real

L'Ajuntament i la Fundació Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC) han signat un conveni de col·laboració per la promoció de l'esport local i de base mitjançant la retransmissió digital de les competicions. Els partits d'esports federats que es disputin al Camp Municipal d'Esports o al Pavelló Municipal d'Esports de Sant Joan de les Abadesses podran veure's en temps real a través d'internet amb la plataforma ESPORT+, disponible per a dispositius mòbils, tauletes i televisors intel·ligents.

Actualment, hi ha tres clubs amb equips federats que poden gaudir d'aquest servei: el Club Esportiu Abadessenc, la Fundació Esportiva Vall del Ter i el Club Bàsquet Campdevàno. Les entitats són les que han de programar els partits que volen que es vegin a la plataforma, que estaran disponibles per a la seva visualització durant un any, i que podran utilitzar per retallar jugades per estudiar-les o compartir els millors moments dels partits. A més, podran fer insercions de publicitat dels seus esponsors.

L'Ajuntament rebrà 2.050.000 d'euros del Programa DUS 5.000 per a la mobilitat urbana sostenible

Sant Joan de les Abadesses rebrà gairebé 2.050.000 d'euros dels fons del *Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia* per a executar actuacions de mobilitat sostenible vinculades a la millora urbana i a la supressió de barreres arquitectòniques al municipi. El pressupost total puja a més de 2.400.000 d'euros, dels quals un 85% els aporten fons europeus a través de la convocatòria DUS5000 del Ministerio de Transición Ecológica y Reto Demográfico. Amb aquest finançament es podran acabar tots els carrers de la Vila Vella que van quedar fora del Programa de Llei de Barris, dur a terme millores al passeig Comte Guifré, a la plaça Torras i Bages, a la plaça de l'Abadia, al pont de la Plana i a la plaça Anselm Clavé.

L'Ajuntament rep 150.000 euros per actuacions vinculades al Pla de Seguretat Viària

Es tracta d'actuacions de millora urbana entorn de la plaça Clavé, i de millora de la senyalització, l'accessibilitat, la visibilitat i l'estacionament en via pública a tot el municipi. Les actuacions estan recollides en el Pla Local de Seguretat Viària que va redactar el Servei Català de Trànsit a petició de l'Ajuntament i al qual aquest ens de gestió del trànsit va accedir gràcies a la feina prèvia feta amb el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible.

S'instal·len plafons per conèixer l'entorn natural immediat de la vila

A principis de març es van col·locar nou senyalitzacions d'un itinerari natural que permeten conèixer l'arbrat urbà, la riera de l'Arçamala, el Molí Petit, els sediments del riu, el puig de les forques, la font de la Puda, els jardins de Mirambell, la zona de l'Horta i el canal, o l'assentament paleolític de fa dos-cents mil anys que va descobrir l'equip d'Eudald Carbonell als anys 70.

Tots els plafons s'han instal·lat en localitzacions accessibles, si bé la recuperació prevista del recorregut al voltant de l'Arçamala a causa dels desperfectes dels temporals Glòria i Leslie permetran seguir un itinerari dissenyat per aquesta experiència de coneixement del nostre entorn.

Dia de les Llengües

El dia assenyalat va ser el divendres 23 de setembre i tot l'alumnat de l'IE Mestre Andreu es va unir per celebrar el Dia de les Llengües. La intenció era promoure el plurilingüisme i el respecte envers les diferents llengües.

Durant tota la setmana, els alumnes de l'Institut Escola van treballar en la creació d'un conte conjunt, on es reflectien les diferents llengües que s'ensenyaven al centre. Un cop finalitzat el conte, alguns alumnes de quart d'ESO van il·lustrar-lo.

El dia de la celebració, els alumnes de 6è van passar per les aules de Secundària per explicar l'objectiu de la celebració del Dia de les Llengües. De la mateixa manera, els alumnes de 5è ho van fer a l'alumnat de Primària i Educació Infantil. Es van repartir pins identificatius d'aquesta efemèride per a tothom.

A mig matí, gràcies a una iniciativa de l'Ajuntament a través de la Biblioteca Josep Picola, l'alumnat d'Educació Infantil i Primària va anar al Teatre Centre a veure l'espectacle Lila de la companyia Naps i Cols, una obra de teatre musical que els va fer

reflexionar sobre els rols i els estereotips de gènere.

Després, es va organitzar un “Rondacontes” a l'edifici Mestre Andreu per a tot l'alumnat de l'IE. En aquesta activitat, familiars, alumnes de 4t d'ESO, professorat del centre i altres col·laboradors van explicar contes en diferents llengües, com el català, el castellà, l'anglès, el francès, l'alemany i l'àrab.

EL DESASTRE DE LA FESTA MAJOR

Hi havia una vegada tots els personatges de la Festa Major: un drac, un diable, un graller, una timbalera i els gegants, en Gentil i la Isaura.

Però en Gentil i la Isaura estaven molt tristos, no podien pujar als "cavallitus" perquè eren massa grans.

La bruixa del tren de la bruixa va voler ajudar a en Gentil i la Isaura. Va preparar una poció màgica que els va tornar petits.

Els nostres gegants estaven molt contents pujant a tots els "cavallitus". Però, de cop i volta, l'encanteri es va desfer, els gegants es van tornar a fer grans i tots els "cavallitus" es van trencar.

Apareix la bruixa amb una olla i canvia un ingredient de l'encanteri. Amb un cullerot de fusta reparteix la poció per totes les atraccions i s'arreglen totes. Però unes quantes queden grosses i les altres, petites. En Gentil i la Isaura podran pujar a les grans i estaran molt contents.

Els gegants estaven molt cansats de pujar a les mateixes atraccions. Els diables, que no podien pujar a les atraccions, es van enfadar i amb els seus petards van cremar totes les atraccions a la nit i el drac els va ajudar. Aquella nit a Sant Joan va haver-hi un incendi.

Els timbalers van decidir anar a buscar el drac d'aigua i els nens i nenes del poble per apagar el foc. Els nens i nenes del poble van proposar de cantar una cançó màgica que els havia ensenyat el drac d'aigua i que servia per apagar el foc més ràpid. La cançó deia així: "No se juega con el fuego, millor portar-se bé. Salvar el pueblo, desde luego, amb la cançó l'apagaré".

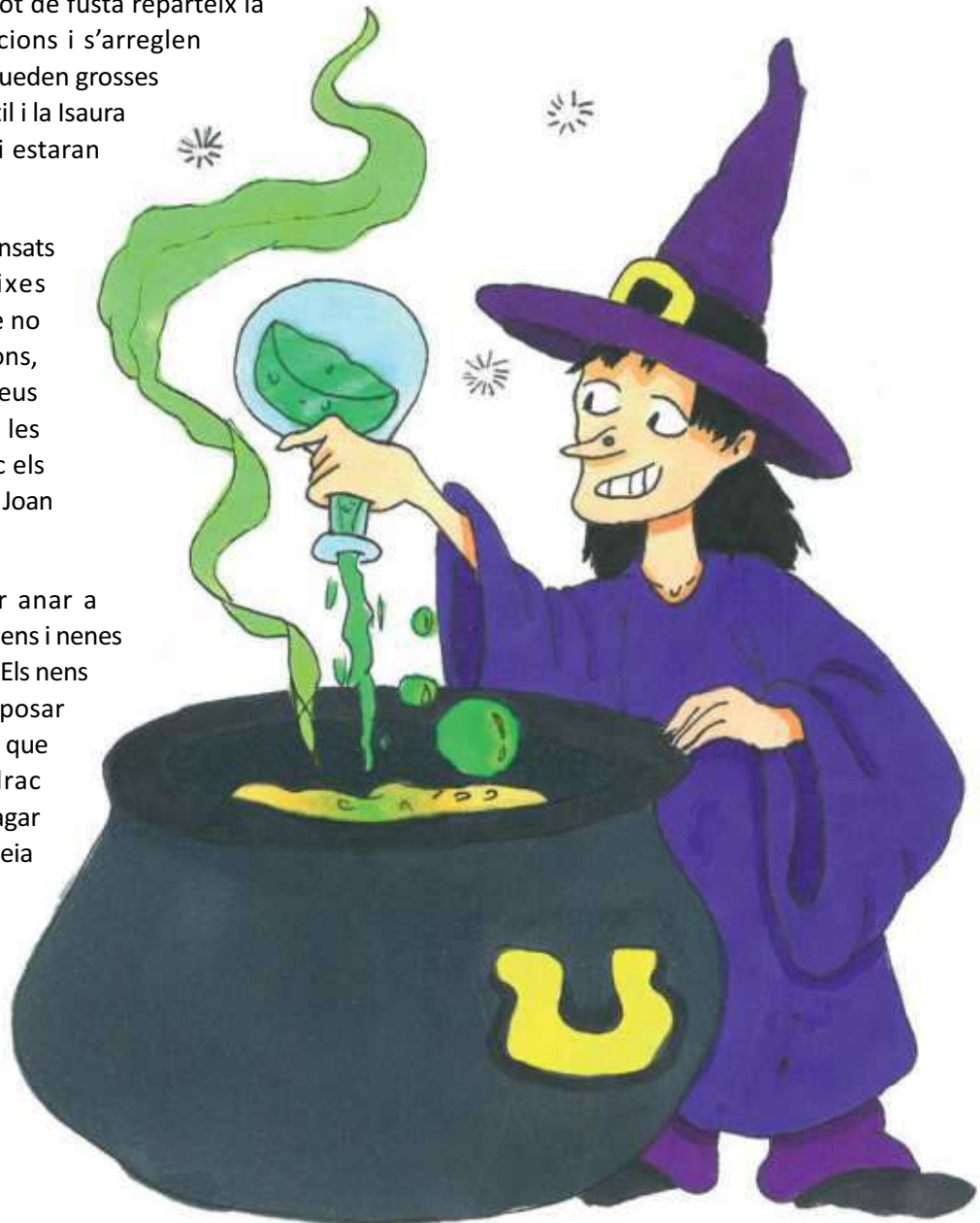
El graller i la timbalera es van emportar els gegants per apartar-los del foc, tot tocant una cançó. Van arribar fins al pavelló, on hi havia un concert

de "Diversiones". Van ballar sense parar fins a la matinada.

L'endemà, quan es van llevar, totes les atraccions tornaven a estar muntades. La bruixa havia tingut molta feina mentre ells ballaven. En Gentil i la Isaura, amb la timbalera i el graller, van anar a buscar els nens. Volien agrair la feina de la bruixa.

To thank the witch the children, Gentil and Isaura wanted to give her the best seats to see. "Els Pabordes" but they were stuck in the middle of a crowd. The water dragon and the fire dragon were fighting because the water dragon helped extinguishing the fire. Then Gentil and Isaura took one of the "bull rides" to go help the water dragon.

Los toros se asustan y se escapan. Luego los gigantes,

acompañados de la bruja, van a los autos de choque. La bruja los agranda. A continuación, suben por la cola del dragón de agua y saltan encima del dragón de fuego y lo aplastan. Llegan justo a tiempo para ver el "Ball dels Pabordes".

Durant el ball, quan els pabordes llencen colònia a la gent, va succeir un fet estrany. Es veu que la colònia portava una poció ballarina. Els gegants van notar com se'ls movien les cames i, de cop i volta, ja eren a la plaça ballant amb tota la gent.

Van ballar molt amb els Pabordes i no en van tenir prou. Ballaven i ballaven sense parar: La gent va veure que començaven a treure fum i va decidir tirar-los galledes d'aigua des dels balcons. Els gegants, que estan fets d'un material que no es pot mullar, van sortir corrent, però els hi tiraven aigua per tots els balcons. Quina bogeria! La gent seguia pensant-se que era una festa i els gegants no sabien on amagar-se.

Els gegants van anar a buscar a la bruixa, però no sabien on vivia i van decidir refugiar-se a "Kan Dijous". Es van trobar que la porta estava tancada. Tot estava tancat, ja que estaven de festa major. Desesperats, van decidir refugiar-se a les arcades sota el pont vell. I de sobte...

Sentiren uns sorolls molt forts i, espantats, van sortir de sota el pont. I veieren el cel de llums de colors, eren focs artificials!!! La gent estava molt feliç, però, de cop i volta, un petard es desvià i va caure sobre l'arbre del monestir i aquest començà a cremar-se lentament.

All the people in town saw the fire and they began to roast marshmallows around it. The dragons, full of joy, decided to put out the fire to protect the people and stop the monastery from being burned.

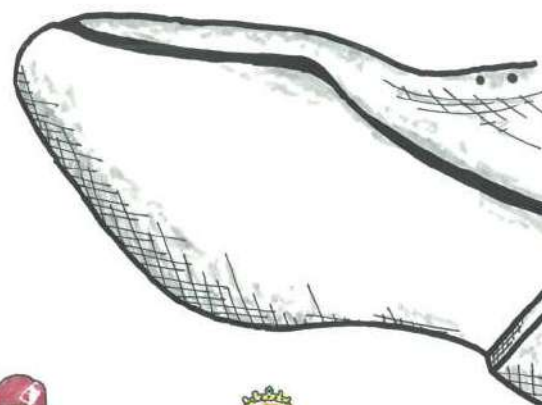

The villagers decided to build a fountain with two dragons made of silver and copper to honor them and as a memorial for future generations.

A lo largo de los años descubrieron que esa fuente era mágica: si bebías su agua, tus deseos se hacían realidad. Los gigantes, Isaura y Gentil, pidieron que, por fiesta mayor, se encogieran para poder subir a las atracciones y poder disfrutar como los demás. Pero algo salió mal...

Com que no havien especificat la mida a la que es volien transformar, el seu desig no va sortir del tot bé. Els gegants es van tornar tan petits com escarabats. La gent del poble no els trobava i es van començar a preocupar.

The next day, the first day of class, Miquel was really stressed and he was running without watching out and he stepped on Gentil and Isaura.

The whole town was very upset because Miquel had killed "els gegants". The students of 4th of ESO decided to revive them by asking the witch to create a potion for bringing them back to life. The potion worked and "els gegants" came back knowing that everyone has to accept the way they are and love themselves.

Et le conte peut continuer, et continuer, et continuer, et encore continuer... jusqu'à se noyer dans la potion.

THE END

FI

Fins ben aviat, amics i amigues!

L'alumnat de 6è i 1r d'ESO van acollir i fer activitats amb joves de Lloret de Mar durant dos dies. Al maig hi haurà la tornada.

El passat 16 i 17 de novembre va tenir lloc per primera vegada un intercanvi entre instituts escola al nostre centre. Els alumnes de 1r d'ESO de Lloret de Mar, acompanyats de les seves tutores i en Joan Domingo, sotsdirector, van venir a Sant Joan de les Abadesses per conèixer amb l'alumnat de 6è i 1r d'ESO santjoaní.

Aquest intercanvi va ser organitzat amb els següents objectius: fomentar les relacions entre l'alumnat i el professorat dels dos instituts escola, potenciar la capacitat d'adaptació i convivència durant l'estada, ensenyar el nostre centre i els llocs més representatius del nostre poble i aprofitar l'estada per treballar el fet de saber estar en els diferents llocs i activitats de l'intercanvi. A més, la trobada va permetre treballar la capacitat d'adaptació i convivència.

Rebuda i excursió per la nostra vila

Els alumnes van ser rebuts al pati de l'institut amb un esmorzar i una visita guiada a càrrec dels alumnes de 1r d'ESO del nostre centre. Després de fer les primeres presentacions, es va organitzar un speedchat a les aules de 6è i 1r d'ESO per iniciar un primer

contacte entre l'alumnat. Un speedchat consisteix a fer-se preguntes entre les persones participants en un temps curt, i després canviar de parella per fer-se preguntes amb una altra persona. Així, les persones participants tenen l'oportunitat de conèixer i interactuar amb molts individus diferents, en un curt període de temps.

A continuació, es van formar quatre grups de trenta-dos alumnes barrejant alumnes de 6è, 1r ESO de Sant Joan i 1r d'ESO de Lloret per fer una visita rotativa a quatre espais emblemàtics del nostre poble: el Covilar, el Monestir, el Palau de

l'Abadia i els Jardins de la Font de la Puda. Els alumnes van poder conèixer més de prop la història i les tradicions del nostre poble, així com gaudir de les vistes i la bellesa dels llocs visitats.

Després de la visita, tothom es va dirigir al "campo" (com anomenen els joves el parc de les Mudes) per dinar. Va ser una oportunitat per a tothom de compartir i fer amistat mentre es menjava.

A la tarda, es va fer una sortida a Sant Antoni amb una visita a l'ermita a càrrec d'en Josep Illa. A les 17h, es va fer una recepció a l'Ajuntament amb l'Alcalde Ramon Roqué i la

gimcana va ser divertida i desafiant, i tothom va fer un gran esforç per completar-la.

Un cop finalitzada la gimcana, es va baixar de nou per la Ruta del Ferro fins al parc de l'estació, on es va fer un pícnic per dinar tots plegats. El centre va assumir el cost del pícnic de l'alumnat i professorat de Lloret, i tothom va gaudir de l'àpat i de la companyia dels altres.

A les 15 h, va ser el moment del comiat i fi de l'intercanvi. L'alumnat i el professorat de Lloret de Mar es van endur un record del nostre centre, i esperem que hagin xalat de la seva estada i après coses noves sobre el nostre poble i les nostres tradicions.

En resum, l'intercanvi entre els instituts escola de Sant Joan de les Abadesses i Lloret de Mar va ser un gran èxit. El temps va acompanyar i la participació de l'alumnat fora de l'horari escolar va ser molt alta. Cal destacar la implicació i col·laboració de les famílies, de l'Ajuntament i del professorat, el que va contribuir a fer de l'intercanvi una experiència enriquidora per a tothom. L'alumnat també va valorar molt positivament l'intercanvi, així que ara només cal esperar fins al 29 i 30 de maig per continuar l'intercanvi i desplaçar-nos a Lloret de Mar per fer la tornada. Estem ansiosos per viure aquesta nova experiència.

regidora Montserrat Tallant, on l'Ajuntament va fer entrega d'un obsequi a tot l'alumnat de l'IE Lloret i al centre en qüestió.

Després de la recepció, es va fer una sèrie d'activitats lúdiques a la Plaça Barcelona mentre les famílies de l'alumnat de 6è i 1r d'ESO del nostre centre preparaven el sopar al menjador de l'escola. A les 20 h, es va fer un sopar popular al menjador de l'escola, on tothom va poder gaudir de pa amb tomàquet, embotit, iogurt o fruita i aigua, en un àpat del qual se'n va fer càrrec l'Ajuntament. Després de sopar l'alumnat i professorat de Lloret van anar a dormir a l'alberg de Sant Joan.

Segon dia amb caminada, gimcana i comiat

Després d'un bon esmorzar a l'alberg, tothom es va trobar de nou per iniciar una caminada per la ruta del Ferro fins a Ogassa. El dia era fresc i assolellat, i tothom estava disposat a gaudir de la natura i de la companyia dels altres.

En arribar a Ogassa, es va fer una petita pausa per esmorzar coca i xocolata, gentilesa de l'AFA del Centre. Després de recuperar forces, es va iniciar una gimcana organitzada per l'alumnat del grau d'esports de l'escola PIA d'Olot, on hi havia exalumnes del nostre centre que van ser els promotors de l'activitat. La

El desenvolupament i aprenentatge dels infants

A la llar d'infants El Molí Petit sorgeixen diferents situacions que donen peu a l'infant al seu desenvolupament i aprenentatge. Petits moments que són interessants i que hem volgut explicar i il·lustrar amb imatges de la nostra escola bressol

El vincle afectiu

El **vincle** és un **mecanisme innat** pel qual l'infant busca **seguretat** i pot anar entenent i superant totes les seves necessitats. El **plor** és un dels principals mecanismes amb el que l'infant reclama l'atenció de l'adult. Les persones naixem amb unes condicions, però alhora necessitem que ens cobreixin les **necessitats**

bàsiques i fisiològiques (alimentació, higiene, son...) **necessitats de protecció** davant de possibles perills, necessitat de jugar i explorar el seu entorn. També la necessitat d'establir vincles afectius.

Així doncs, en aquestes primeres edats, la tasca de l'educadora és crear un ambient perquè l'infant senti ben

proper a l'adult, que senti que s'interessa per ell, que hi és present, amb una mirada atenta, respectuosa i afectuosa. D'aquesta manera és com aconseguir crear aquest **vincle de seguretat** i respecte que és necessitat **bàsica i essencial** per al desenvolupament humà.

Les relacions dels infants a l'escola bressol

La **relació** que es crea entre els infants a l'escola bressol els hi permet conèixer-se **un mateix** i també als **altres**. De mica en mica els infants es van acostant de forma lliure i espontània als companys, tant als del seu grup estable com als dels altres, creant així moltes situacions importants pel seu desenvolupament, com ara **l'observació de l'altre**, la **imitació**, **ajudar o ser ajudat**... Els espais amb **poc material** faciliten la **relació entre iguals**. Les imatges de moments del dia a dia a l'escola ens mostren aquestes primeres relacions.

Construïm

Construir és **un joc** pels infants i vol dir molt més que agrupar unes determinades peces o disposar d'uns blocs de fusta uns a sobre els altres.

Genera **plaer i diversió**, però també acompanya en l'estructura de les funcions del cervell com el **llenguatge**, l'**atenció**, la **memòria**, la **percepció**, l'**experimentació**, la **creativitat**, etc. Augmenta les **habilitats motores**, **espacials** i de **psicomotricitat fina**, així com la **coordinació ull-mà** pel que es formen indirectament les bases per la **lecto-escriptura** i les **habilitats matemàtiques**.

Els infants van adquirint nocions que els ajuden a **comprendre millor el món** que els envolta: aspectes espacials com el **volum**, la **mida**, les **formes geomètriques**... o més complexes com la **simetria**, l'**equilibri** i la **resistència**.

Construir és un joc que aporta sempre una gran **satisfacció** i una sensació d'**èxit** que alimenta l'**autoconfiança** i l'**autonomia** en l'infant.

Totes aquestes situacions es fan presents en el nostre dia a dia a la llar d'infants.

Magda Barrios Bueno, M. Rosa Cortacans Capdevila, Verònica López Otero i Núria Soldevila Canal

Nova galeria d'Art a Sant Joan de les Abadesses

Imatges de l'acte d'inauguració Espai Art60

Miquel Ordeig creant una obra el dia de la inauguració d'Abstracte Quàntic

El carrer del Mestre Josep M. Andreu número 7 Sant Joan de les Abadesses acull des del passat 3 de desembre una nova galeria d'art que amb el nom de **Espai Art60**, es configura com un punt de trobada i diàleg entre la pintura, l'escultura i la fotografia contemporànies.

Espai Art60 és un projecte impulsat per Quim Vañó qui, vinculat a la Vila de Sant Joan des de fa més de trenta anys, ha volgut donar forma a un projecte de galeria comercial on el diàleg entre els valors emergents i els autors consolidats pugui generar nous arguments creatius i artístics en un espai ampli, confortable i acollidor.

Espai Art60 s'incorpora a un model de consolidació d'un turisme de qualitat, interessat pel món de la cultura i l'art que l'Ajuntament de Sant Joan ve impulsant des de fa anys amb la treballada selecció d'actes culturals que l'**Espai Abadia** ve oferint periòdicament, amb un alt interès per part dels Santjoanins i Santjoanines, així com de les persones que ens visiten tot seguint la petjada del **Romànic** a la nostra comarca.

La nova sala d'exposicions ja té tancat el calendari de l'any 2023 i part del 2024 amb un seguit d'exposicions que permetran als seus visitants fer un recorregut per diferents maneres d'interpretar l'art contemporani en les seves diferents formes d'expressió. **Espai Art60** ha iniciat el seu camí amb una mostra que sota el títol "**Mar, Ferro, Fusta**" ha presentat l'obra

conjunta de dos artistes. D'una banda, **Xavier Raventós**, amb les seves escultures realitzades a partir de peces de ferro rescatades d'un origen humil i noble com a estris emprats en la pagesia, o d'eines diverses usades en la vida quotidiana. I d'altra banda, en **Jordi Erasme** i les seves **Fustografies**, imatges fetes a partir d'una depurada tècnica d'impressió fotogràfica sobre planxes de fusta que ens permeten contemplar un seguit d'escenaris i d'històries viscudes pel seu autor a la vila de Cadaqués i en els indrets del Cap de Creus.

Mar, Ferro, Fusta ha estat present a la galeria fins al 29 de gener i ara podeu continuar visitant-la a la web de la galeria: www.espaiart60.art

Des del passat 11 de febrer, l'espai presenta l'exposició "**Abstracte Quàntic**" del pintor vigatà **Miquel Ordeig**, qui ens mostra un conjunt d'obres que per mitjà de l'abstracció ens proposen acompanyar a l'autor en la seva especial recerca d'una forma i un color sublim que en paraules del mateix autor ens diu:

"El dia que em surti aquest matis tan fàcil de visualitzar, ens portarà a un aclariment a la pregunta universal: Què fem aquí? La resposta estarà servida per a tots els que ho puguin contemplar. Aquest color ens donarà seguretat, tranquil·litat... només en mirar-lo. Per fi tot serà més fàcil"

Podeu visitar **Abstracte Quàntic** fins al pròxim 10 d'abril.

*Dóna
Vida
al teu
poble!*

**SANT
JOAN
& CO
MERCÇ**

Has provat el nou cotxe elèctric de lloguer compartit?

<https://www.sommobilitat.coop/>

*Necessites un cotxe?
No el compris, lloga'l!*

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

SANT JOAN DE
LES ABADESSES
+SOSTENIBLE

